

2020

DAGEN
VAN LOURDES

NL

DE ORIËNTATIES VOOR LOURDES

Mgr Olivier Ribadeau Dumas, Recteur du Sanctuaire de Lourdes

Enkele overtuigingen bij het begin van mijn opdracht DAGEN VAN LOURDES – 8 februari 2020

Ik verherug mij u hier terug te zien bij het begin van deze Dagen van Lourdes en ik heet u nog eens welkom door te zeggen dat u zich hier thuis mag voelen. Dit Heiligdom van O.L.V. van Lourdes is niemands eigendom, omdat het een gemeenschappelijk goed is van iedereen, van heel de Kerk en misschien nog breder dan dat.

Sta mij toe, als nieuwe rector sinds 1 oktober laatstleden, u enkele overtuigingen mee te geven die mij heel sterk bewegen, enkele ontdekkingen die ik doe en enkele uitdagingen die ons te wachten staan.

1/ Enkele sterke overtuigingen

- De boodschap van Lourdes is actueler dan ooit en ons Heiligdom staat dus een mooie toekomst te wachten. Die boodschap kent u, hij heeft te maken met die verbazende ontmoeting tussen Maria en Bernadette in 1858. Ten eerste omdat het gaat om de ontmoeting tussen twee mensen, twee vrouwen. Over Lourdes spreken en alleen van Maria spreken is als met één been stappen. Bernadette, die door de musical met dezelfde naam de laatste maanden sterk in het licht heeft gestaan, is een jong meisje uit de streek, uit Bigorre; een jong meisje met een sterk karakter, maar ook begiftigd met een verbazende vrijheid. Een jong meisje dat innerlijk bezielde is door een geloof die haar niet opsluit in zichzelf, maar haar leidt naar de ontluiking van haar mens zijn. Ik moet toegeven dat ik die unieke plaats van Bernadette recent heb ontdekt en ik denk dat wij er alle baat bij hebben haar te waarderen, want zij is ons heel nabij, zij gelijkt op ons en zij kan een voorbeeld voor ons zijn.

Deze eerste ontmoeting is de illustratie van de voorafgaande ontmoeting tussen God en de mensheid. In het Verbond zijn er twee partners, en al zet God altijd de eerste stap, Hij respecteert onvoorwaardelijk de vrijheid van de mens. In feite is er niets meer evangelisch dan de boodschap van Lourdes; er is niets buiten het Evangelie, maar ik denk dat heel het Evangelie er in zit. U weet dat en u beleeft het samen met hen die u tijdens uw bedevaarten begeleidt.

Deze ontmoeting tussen Maria en Bernadette maakt dat wat belangrijk is in het Heiligdom, en breder gezien wat typisch is voor deze stad altijd met ontmoeten te maken heeft; hier beleven we de ontmoeting tussen zieken en helpers, tussen jongeren en minder jongeren, tussen pelgrims en bezoekers, tussen priesters, godgewijden en leken, tussen volkeren en culturen, maar ook tussen socio-professionelen en pelgrims, tussen de meest diverse maar complementaire mensen. Deze ontmoetingen zijn een immense rijkdom, indien wij aanvaarden ze in waarheid te beleven, zonder naast elkaar te leven, maar door hier in Lourdes de waarachtige ervaring te beleven van de catholiciteit van de Kerk. Onze Kerk is even divers als alle gezichten die haar samenstellen. De ontmoeting nodigt ons uit de diversiteit, het verschil te beleven, niet als een doel op zich, maar om te zoeken

naar de eenheid over alle verschillen heen. Ruimtes scheppen voor ontmoetingen tussen pelgrims, tussen bedevaarten, tussen pelgrims en bezoekers is een taak voor ons allemaal.

- Indien ons Heiligdom een mooie toekomst heeft, dan is het, zo geloof ik toch, omdat de boodschap van Lourdes profetisch is voor de Kerk, en breder ook voor heel de samenleving. Ik liet het al horen bij het begin van mijn tussenkomst. De ommekeer van de waarden die hier wordt beleefd, door de eerste plaats te geven aan de zieke, de arme, de mens met een handicap, is een buitengewoon teken voor de samenlevingen, waar vaak alleen maar het materiële slagen en de schoonheid van het lichaam tellen. De solidariteit die zich toont door de bijstand van de een aan de andere, zonder aan het eind goed te weten wie het meest voor de andere heeft gedaan, is een krachtig tegengif tegen het individualisme die regeert en die steriel wordt. De ontmoeting van verschillende culturen, waarover ik sprak, maar ook de verschillen in de pastorale opties van de groepen, zijn een uitnodiging om de eenheid boven de verdeeldheid te plaatsen, en er in te geloven door ze te beleven. Lourdes wil geen Babel zijn, maar wel de beleving van de geest van Pinksteren. Ook het bestaan van het Medisch Bureau en van zijn centrale rol is een profetisch teken. Hier verklaart men dat sommige genezingen wetenschappelijk onverklaarbaar zijn in de huidige stand van de medische wetenschap. Het is het bewijs dat de rede niet almachtig is en dat er vandaag plaats is voor het onverklaarbare. Terwijl men alles wil begrijpen, analyseren en ontleden, moet men soms halt houden bij de ingang van het mysterie! Deze profetische dimensie van Lourdes moeten wij doen leven en iedereen van ons is er de behoeder van.
- De toekomst van ons Heiligdom is ook veelbelovend, geloof ik, omdat Lourdes een antwoord biedt op de essentiële uitdagingen van onze maatschappijen. Onze Westerse samenlevingen gaan door zware crisissen, waarvan de economische en sociale aspecten die we helemaal niet moeten onderschatten, mij alleen maar lijken de manifestatie en de uitdrukking te zijn van iets dat veel dieper is. Er lijkt me vandaag een crisis aan zingeving te bestaan, een crisis in de overdracht en een crisis van het vertrouwen. Tegenover deze uitdagingen kan men enerzijds verlamd of verdwaasd maar anderzijds ook dynamisch staan. Ik kies graag voor deze tweede optie, en dat temeer omdat ik geloof dat Lourdes een antwoordt brengt op deze crisissen.

De crisis in de zingeving is evident. Veel, teveel misschien, van onze medemensen weten niet goed meer welke zin aan het leven te geven en lijken in de war door de zo vlugge vooruitgang in de techniek en de ideologie van de vooruitgang, die soms de fundamenteën onderuit haalt van een antropologie die tot dan toe bijna algemeen was aanvaard. Maar ook de recente actualiteit toont ons dat het enige perspectief van een steeds grotere consumptie geen bestaan kan vervullen, en dat de ongelijkheden ondraaglijk, onaanvaardbaar zijn. De beweging van de gele hesjes is niet alleen de uitdrukking van een ongenoegen, het is ook deze van een

teruggevonden broederlijkheid onder mensen die elkaar niet meer ontmoetten. Hier wordt de broederlijkheid beleefd en hier ontdekt men dat de waarde van een leven niet afhangt van zijn rijkdom noch van zijn intellectueel vermogen of van zijn macht, maar van de intrinsieke waardigheid van elke mens. Wanneer men de poort van het Heiligdom binnengaat, dan wordt men zoals elkeen. Tegenover God zijn wij allen arm, wij worden allemaal met tederheid door Maria aangekeken, "zoals een mens een andere mens aankijkt" en de kracht van het Heiligdom komt van de mogelijkheid voor iedereen om naar de Grot van Massabielle te gaan, zoals hij is, met zijn vreugde en zijn pijnen en er zijn lasten neerleggen. De broederlijkheid ontluikt in een dagelijks beleefd medelijden dat zijn bron vindt in het onthaal door Maria. Hier is alles eenvoudig en mooi. Het is zowel een kans als een verantwoordelijkheid.

Crisis in de zingeving, maar ook crisis in de overdracht. De herinnering verdwijnt en wat zo evident leek in de voorbije generaties wordt voor de jongeren een vreemd fenomeen. Ik zeg dat niet om een bijzondere tijd te bejubelen. Zoals ik er van overtuigd ben dat er nooit een gouden eeuw van het christendom is geweest, zo denk ik ook dat elke periode zijn sociale uitdagingen kent. Opvoeden is een moeilijke taak, maar men mag er niet aan verzaken. In een planetaire wereld, waar men met een muisklik van de ene naar de andere kant kan reizen, kan een volk of een land vormen een waagstuk lijken, maar het is een uitdaging die zeker moet worden aangegaan. Referentiepunten doorgeven, essentiële waarden belichamen opdat een gemeenschappelijk leven mogelijk en opbouwend zou zijn, opdat niemand zich zou opsluiten in een steriel individualisme is complex, maar dat is de grootheid van een land en de grootheid van een familie wanneer zij dat aan haar kinderen weet door te geven. En ook hier denk ik dat Lourdes belangrijke troeven heeft. Van bij de eerste verschijningen, door een verbazend fenomeen dat te maken heeft met het verrassende begin, maar ook door de aantrekkingskracht van wat er bij de Grot werd beleefd en door de uitstraling van Bernadette, kwamen de menigtes toegestroomd om er getuige van te zijn. Zij zagen niets buiten Bernadette; zij hoorden niet wat Maria en Bernadette zeiden, maar zij waren er en zij spraken erover. Bernadette, met haar verfijnd en koppig karakter, is een formidabel voorbeeld van overdracht: "*Ik ben er niet mee belast het u te doen geloven, ik moet het u wel zeggen*". En sindsdien wordt de boodschap van Lourdes van generatie op generatie doorgegeven, van streken naar landen, van landen naar continenten. Waaraan is dat te danken? Ongetwijfeld aan de inhoud van de boodschap, want moest deze er niet zijn, dan zou iets aan de wereld ontbreken, maar ook aan de kracht en de belangrijke inspanningen van allen die vanaf pastoor Peyramale en bisschop LAURENCE tot vandaag zich in dienst van de zaak hebben gezet. En dat geldt evenzeer voor de generaties bedevaartdirecteurs en hen die de Hospitaliteit van OLV van Lourdes op zich hebben genomen. De boodschap van Lourdes is vandaag meer dan ooit levend en actueel. Ik kom straks terug op de uitdagingen die zich op dat vlak vandaag stellen. Maar Lourdes beantwoordt op een bijzondere manier op de crisis van de overdracht.

Ten slotte geloof ik ook dat Lourdes een bijzonder antwoordt biedt op de vertrouwenscrisis die onze samenleving ondermijnt. Wantrouwen tegenover het openbaar gezag en de politieke autoriteiten, wantrouwen tegenover de

instellingen, ook de Kerk, en om soms terechte redenen, wantrouwen onder de medeburgers en wantrouwen onder de volkeren. Lourdes is een school van vertrouwen omdat in Lourdes allereerst de welwillendheid heerst. Deze houding is een a priori, en ik verlang echt dat de welwillendheid aanwezig is in het hart van onze onderlinge relaties. Ik hecht er bijzonder veel belang aan, want de andere verdenken van ik weet niet welk maneuver ruïneert elke mogelijkheid tot vertrouwen en vernietigt elke hoop op het bouwen van iets met het oog op het algemeen belang of het gemeenschappelijk goed. Lourdes is de plek waar het vertrouwen wordt aangeleerd, wortel schiet en groeit. Laten wij leren van het vertrouwen van de zieken in de Maagd Maria, van het vertrouwen van de pelgrims onder elkaar, verbonden als zij zijn door een zelfde verlangen.

Ik hoop, beste vrienden, dat u voelt dat ik sterk geloof in de actualiteit van deze boodschap en dus in de toekomst van ons Heiligdom. Ik weet dat u dat enthousiasme deelt, anders zou u hier niet zijn. Mijn zending als rector, ontvangen van de apostolische afgevaardigde op vraag van de H. Vader, mijn verantwoordelijkheid over het geheel van de sectoren van het leven in het Heiligdom, samen met alle chapelains die een unieke en onvervangbare plaats bekleden in de uitwerking van de gekozen pastorale oriëntaties, samen ook met alle personeel van het Heiligdom die er de schat van zijn, bestaat uit het toelaten dat al wie het Heiligdom binnenstapt zich welkom mag weten, opdat zij de schoonheid van de boodschap van Lourdes ontdekken en zich laten belichten door Maria's glimlach voor Bernadette. Die zending illustreer ik met drie werkwoorden:

- Verwelkomen: allen die komen; bezoekers, pelgrims, gelovigen en ongelovigen, zinzzoekers, alleen of in groep, gezond, ziek of met een handicap, rijken en armen, in bedevaarten of andere groepen, uit Frankrijk, Europa en de hele wereld.
- Verkondigen: want de bedevaartplaatsen zijn onvervangbare plekken voor de “nieuwe evangelisatie”, om aan allen de kans te geven zich aan het mysterie van Christus te hechten of Hem te leren kennen door het luisteren naar zijn woord en de viering van de sacramenten: Mgr. FISICHELLA zal maandag de gelegenheid hebben om het opnieuw te zeggen.
- Ontwikkelen: niet uit bezorgdheid om te komen tot een benijdenswaardig financieel resultaat, zelfs al hebben wij de middelen nodig om te leven, ik kom er nog op terug, maar omdat wij de schat, waarvan we de bewaarders zijn, niet voor onszelf kunnen houden en dat nieuwe volkeren aan onze poort komen kloppen. Hoe kunnen wij de genade van Lourdes in de hele wereld laten stralen?

Deze opdrachten zijn evenveel uitdagingen. Daarover wil ik het nu even hebben.

2/ Enkele uitdagingen die ons wachten

- De uitdaging van het onthaal
 - Mgr. HEROUARD heeft herinnerd aan de zending die Paus Franciscus hem heeft toevertrouwd. In de oriëntaties die de H.Vader heeft bepaald komt het onthaal op de eerste plaats. Wij weten dat het gezicht van hen die

Lourdes bezoeken verandert. Gelukkig kunnen wij natuurlijk nog altijd met diepe vreugde de diocesane en thematische bedevaarten verwelkomen. Maar wij moeten erkennen dat het steeds moeilijker wordt om de gelovigen te overtuigen op bedevaart te komen. Er zijn natuurlijk de problemen van de kostprijs en van het transport, maar ook van de secularisatie in onze Westerse samenlevingen en soms ook de moeite om vervangers te vinden. Hoe zeggen aan onze gemeenschappen dat er in de bedevaart iets uiterst modern en nuttig voor iedereen steekt, dat wat er leeft van de orde van de beleving is, dat er in een harde wereld een plek bestaat met een klimaat van vrede en broederlijkheid die men nergens anders vindt? Hoe opnieuw zeggen dat Lourdes ten gronde een plek is van gebed en medelijden? Wij moeten samen de middelen vinden om uit te leggen en te overtuigen. Wij als heiligdommen moeten zeker inspanningen leveren op het vlak van de communicatie om uit te leggen wat er hier wordt beleefd. Wat mij treft is dat de nieuwe generaties niet echt meer bewust zijn van wat zij in het Heiligdom zullen ontdekken. En met een korter verblijf is de mogelijkheid om er door gegrepen te worden, indien men er geen beetje is op voorbereid, nog amper mogelijk, ook al is er voor God natuurlijk niets onmogelijk. Maar voor de rector die ik ben, is het mijn doel het mogelijk te maken dat het bezoek aan het Heiligdom zich niet beperkt tot het maken van een selfie voor de Grot, maar dat men bij deze Grot de ervaring kan beleven van Gods tederheid, die in Maria te lezen is. U zult me zeggen dat ik voor de enkelingen spreek, maar die pelgrims behoren ook tot een bisdom en hoe zullen wij hen samen een kerkelijke ervaring doen beleven?

- Dat onthaal wordt op een bijzondere wijze beleefd met de zieken, met hen die een handicap hebben en met hen die door het leven zijn 'misbedeeld'. Het is de genade van Lourdes die ons Heiligdom uniek maakt. Wij moeten ons altijd houden "op de hoogte van een draagberrie", Mgr. d'ARODES citerend, opdat onze voorstellen correct zouden klinken en dat wij ons geen niet aangepaste zaken zouden inbeelden. Daarom is het samen werken met HNDL en met de diocesane hospitaliteiten zo essentieel. Wij vormen één familie en het gaat niet om de een tegen de andere of de een zonder de andere. Als ik Daniël PEZET, president van HNDL, heb gevraagd om in mijn raad te zitten, dan is het wel degelijk omdat ik ervan overtuigd ben dat wij dezelfde zending beleven.
- Dit onthaal van de zieken vernieuwt zich. Wij moderniseren de plaatsen die ter beschikking van de bedevaarten voor hun zieken staan en dat stemt mij gelukkig. Wij zullen er mee verder gaan. Maar ongetwijfeld moet de bezinning op het onthaal zelf verder gaan. Heel wat mensen zijn vandaag meer en meer autonoom: hoe laten wij hen die autonomie in Lourdes beleven, terwijl ze toch met de nodige aandacht en zorg worden omringd? Trouwens heel wat zieken ontmoeten elkaar niet; ik denk in het bijzonder aan psychische zieken. Hoe hen verwelkomen op deze plek die toch een

oord van genezing is voor lichaam en geest. Ik heb Dr. De FRANCISCIS, verantwoordelijke van het Medisch Bureau, gevraagd met u een bezinning te voeren rond twee onderwerpen: het onthaal in deze tijd en het onthaal van psychische patiënten in Lourdes. Ik ben er mij wel van bewust dat er al heel veel is gebeurd, maar ik hoop dat we op die weg kunnen verder gaan.

- Iedereen welkom heten en er voor zorgen dat iedereen zich ook welkom voelt, zoals hij is, betekent ook rekening houden met verschillende kerkelijke en pastorale gevoeligheden, maar vooral met de verschillende uitdrukkingen van het geloof. Lourdes is een bijzondere plek, waar het volksgeloof een specifieke plaats heeft. In Lourdes worden geen grote toespraken gehouden; het gaat niet om grote catecheses maar om het toelaten van eenvoudige gestes: een rots aanraken, drinken of zich wassen, in processie gaan met de kaars in de hand. Het zijn uitdrukkingen van een liefde. Ik kan u verzekeren dat ik geraakt ben door wat ik zie, door de schoonheid en het geloof van het heilig volk van God. Zo prachtig! Zo diep! Wij staan in dienst van dat alles en wij zullen het samen verder doen.
- Dit onthaal, met Mgr. HEROUARD en alle chapelains, en natuurlijk ook met u, dat willen wij zeker. Onze tijd is getekend door sexueel misbruik, maar ook door machtsmisbruik en spiritueel misbruik. Het is klaar dat Lourdes een plek is waar het noodzakelijk is aan deze dimensie bijzondere aandacht te besteden. Mgr. HEROUARD heeft Pater BUSTILLO ofm conv. benoemd tot referent voor de strijd tegen het sexueel misbruik in het Heiligdom. Wij hebben een charter opgesteld die vanaf vandaag van toepassing is. Wij hebben er aan gewerkt met verschillende mensen. Wij komen uit verschillende horizons: de anglosaksische mentaliteit is niet dezelfde als de meridionale, maar wij moeten op dat punt allemaal alert zijn. Dit charter wil geen lijst met verboden zijn, maar wil de positieve benadering bevorderen met voortdurend speciale aandacht voor twee delicate plaatsen: de baden en de biechten. U zult het charter in de loop van deze dagen ontvangen. Lourdes wil in deze zaak een voorbeeld zijn, allereerst uit respect voor de kleinsten en de meest broze mensen die hier komen. Wij zullen de ontplooiing van maatregelen organiseren, die niets revolutionairs hebben, maar die ons ongetwijfeld in de komende jaren zullen leiden naar het doen van enkele investeringen, zoals bijvoorbeeld in de biechtkapel. Ik dank u omdat u meewerkt om deze zekerheid en veiligheid te bereiken. Ik weet dat het een belangrijke dimensie is voor elk van u. Het gaat er helemaal niet om een klimaat van angst te scheppen, maar integendeel zo te handelen dat de processus klaar is en de zaken vlot kunnen verlopen. Ik dank u voor de aandacht die u aan dat charter zal schenken.
- Op een correcte manier mensen verwelkomen en meer bepaald in de ziekencentra vraagt ons ook na te denken over het komen en gaan van de bedevaarten. Onze zo essentiële kalendercommissie werd uitgedacht in een tijd dat alle transport met de trein gebeurde. Wij weten dat het voor

de meerderheid niet langer het geval is. Dat onthaal moet worden herdacht, onder meer voor het ziekencentrum Notre-Dame, opdat de autocars niet langer uren moeten staan wachten vooraleer de zieken te kunnen uitladen en ze in hun kamer te installeren. Dat verplicht ons om terug te keren naar eerder, opdat alle vervoer niet op hetzelfde moment toekomt. Ik ben er zeker van dat u de noodzaak ervan begrijpt. Maar dat zal soepelheid vragen, zowel aan de een als aan de andere, maar voor het welzijn van allen.

- De eerste uitdaging was deze van het onthaal, de tweede is deze van de evangelisatie.
 - Het lijkt mij dat deze evangelisatie op twee niveau's bestaat. Heel wat pelgrims in onze bedevaarten ofwel bezoekers behoren niet tot de 1^e kring van gelovigen en dat biedt een grote kans! Is ons gemeenschappelijk doel niet juist om de enen te versterken in het geloof en de anderen het te doen ontdekken? Het gaat er om dat de bezoeker een pelgrim wordt en dat degene die toekomt zonder goed te weten waarom hij is gekomen, de rijkdom en de schoonheid van het Evangelie ontdekt. Met de chapelains hebben wij dus gedacht aan een reorganisatie van het onthaalteam in het Informatiecentrum. Ik heb aan chapelains gevraagd zich te investeren in die essentiële zending, onder meer voor het onthaal van de geïsoleerde groepen en individuen. Ik heb ook gewenst dat er geen jeugddienst op zich meer zou bestaan, maar een jeugd- en roepingenpastoraal in het Heiligdom, met ook daar chapelains die in één team zullen samenwerken met hen die belast zijn met het onthaal. De pastorale zorg komt eerst en tegenover u wil ik hen danken voor hun inzet in deze zending. De samenwerking tussen de betaalde leken en de vrijwilligers met de clerus en de religieuzen vindt hier een mooie manier om zich uit te drukken en zij is onmisbaar. Ik ben er zeker van dat dit voor de bedevaarten profijt zal opleveren.
 - In datzelfde pastorale perspectief van de verkondiging van het Evangelie moeten wij verder nadenken over de plaats van de paviljoenen, van wie u wel weet dat zij niet langer de rol spelen die ze gedurende vele seizoenen hebben gehad en die ik hier niet verder ga ontwikkelen. Het lijkt me dat er voor het ogenblik in het Heiligdom plaats moet worden gevonden op een mobiele wijze voor drie dimensies: deze van de jongeren en de roepingen die ik al vermeldde, ondersteund door de aanwezigheid van seminaristen en jonge priesters tijdens de zomer, maar ook door jonge vrijwilligers en door de ervaring van YOUCAT die we dit jaar hernieuwen; verder de dimensie van de internationale solidariteit met MISSIO en BROEDERLIJK DELEN (of Nederlandse VASTENACTIE), maar ook met vrijwilligers die naar een vreemd land zijn vertrokken en ten slotte de dimensie van de integrale ecologie met de solidariteit met de armsten, de steun aan de families en het zoeken naar de vrede in de wereld. Wij moeten dat alles herdenken en

daarvoor de nodige tijd nemen, maar ondertussen ook concrete voorstellen doen. Aarzel niet om mij uw bemerkingen te bezorgen.

- Maar de evangelisatie is ook toelaten dat de pelgrim van Lourdes eenmaal terug thuis op zijn beurt missionaris wordt. Het is de uitdaging van de complementariteit tussen eiligdommen en parochies, door paus Franciscus goed beschreven in zijn *motu proprio*, dat de heiligdommen aan de Pauselijke Raad voor de bevordering van de nieuwe evangelisatie bindt. Laat mij even een droom hebben: dat vanuit Lourdes rond de pelgrims en de ziekenhelpers zendingen ontstaan, die het mogelijk maken op lokaal vlak met de zieken en de armsten de broederlijkheid te beleven, het Evangelie te verkondigen en steun te bieden aan het volksgeloof. Indien u het wenst, dan zullen wij maken dat deze droom realiteit wordt.
- De derde uitdaging die ik zie is deze van de ontwikkeling. Ik herhaal het nog eens, het gaat niet om een ontwikkeling op economisch vlak, maar om het mogelijk maken dat de genade van Lourdes wordt beleefd door een zo groot mogelijk aantal mensen. Daar moet ongetwijfeld rekening worden gehouden met een heel aantal punten. Ik som ze u op in alle eenvoud.
 - Hoe kunnen wij opnieuw zin aan de bedevaart geven? Hoe onszelf vernieuwen in de wijze waarop wij de bedevaarten doen leven? Daar ligt veel werk te wachten. Ongetwijfeld moeten wij ons voortdurend de vraag stellen wat wij onze pelgrims willen doen beleven. De vernieuwing van de bedevaarten zal misschien gebeuren door ons opnieuw toe te eigenen wat altijd de rijkdom van Lourdes is geweest: de gestes en de vieringen die worden voorgesteld; wij moeten opnieuw de eucharistische processie zijn volle betekenis geven, die sommigen misschien niet meer begrijpen; de eucharistische processie is niet de aanbidding; de schoonheid en de eenvoud van de mariale lichtprocessies opnieuw aanleren, de viering van de sacramenten bevorderen, enz. Dat alles is de gemeenschappelijke sokkel van de bedevaarten, dat moet telkens weer herinnerd worden. Het jaarthema laat toe elk seizoen een verschillend specifiek accent te leggen. U weet dat wij in 2020 geleid worden door “Ik ben de Onbevleete Ontvangenis”. Pater BRITO zal u met de andere intervenanten verder inleiden in deze dimensie, maar laat ons direct zeggen dat het niet om een theologisch parkoers voor onze pelgrims gaat, maar wel hun de existentiële ervaring laten beleven de naam van Maria te leren kennen. In afspraak met Mgr. HEROUARD hebben wij gewenst dat de volgende jaren in een continu en eenmakend gebeuren een andere zin van Maria zou hernomen worden: “Ga aan de priesters zeggen hier een kapel te bouwen en dat men in processie naar hier moet komen”. En zo:
 - “Ga aan de priesters zeggen...” zal het thema voor het jaar 2021 zijn, om het missionair aspect te onderlijnen en tijdens de bedevaarten zich over de roepingen te bezinnen.

- “*een kapel te bouwen...*” zal voor het seizoen 2022 zijn om de communautaire en kerkelijke dimensie van de bedevaarten en van het christelijk leven in reliëf te plaatsen.
- “*en naar hier in processie te komen*” om in 2023 het sacramenteel aspect en de eucharistische en vergeving schenkende dimensie van de bedevaart te onderlijnen.

Natuurlijk is de uitwerking voor die drie jaren nog niet gebeurd. Wij willen er theologen doen over nadenken, maar ook de gelovigen, om met hen te zien wat goed is om uit te werken. Maandag zal een atelier het mogelijk maken zich hierover uit te drukken, voor wie dit wenst.

- Om de organisatie van de bedevaarten te vergemakkelijken willen wij nieuwe middelen aan de directeurs en de organisatoren ter beschikking stellen, om vroeger en gedurende heel het jaar een reflectie te houden. Guillaume de VULPIAN zal u maandag spreken over een programma van “continue vorming”, indien wij het zo mogen noemen, heel levend en aan de hand van modules. Ik hoop dat het een echte hulp voor u zal zijn.
- De uitdaging van de ontwikkeling doet ook rekening houden met de internationale dimensie. Ik heb het al gezegd, Lourdes behoort aan niemand, omdat Lourdes het gemeenschappelijk goed is van iedereen. Met andere woorden, de internationale dimensie maakt ten diepste deel uit van de boodschap van Lourdes, die geen Heiligdom is dat aan een land gewijd is. Wij zien hoe nieuwe landen naar Lourdes komen: Brazilië, Zuid-Korea, de Verenigde Staten en nog andere. Dat verplicht ons minstens tot twee dingen, want het internationale beleven is niet hetzelfde als vertalen in andere talen van wat in het Frans werd uitgedacht, maar het vereist een “multiculturele reflectie”. De boodschap moet geïncultureerd worden en niet alleen in een andere taal worden aangekondigd. Daarom verheug ik mij dat wij een internationale gemeenschap van chapelains hebben, en ik dank in het bijzonder de Oblaten van de Onbevleete Maagd Maria om de priesters die zij naar hier zonden. Hun diversiteit is een kostbare troef. Maar deze dimensie onderlijnen zou tot niets dienen indien elk van onze bedevaarten of groepen deze catholiciteit van de Kerk niet beleefde. De ontmoetingen, de uitwisselingen zijn onvervangbaar. Dat stelt ook de vraag naar de internationale Mis, zo kostbaar en zo nuttig, waarover we moeten blijven nadenken, opdat zij effectief toelaat zoveel mogelijk mensen actief kan laten deelnemen.
- Ik zou er nog een 4^e uitdaging willen aan toevoegen, waarvan ik geloof dat zij moet aangenomen worden: de communicatie.
 - Deze communicatie is natuurlijk eerst deze over wat er leeft in het Heiligdom, wat hier leeft; de ontvangen gunsten moeten worden bekend gemaakt, want het zijn evenveel tekenen van Gods goedheid. Onze wereld, op zoek naar zin, verwacht antwoorden. Is er hier geen antwoord? Veel van onze tijdgenoten kennen een spirituele zoektocht die niet religieus is.

Zit hier geen steunpunt om hen op weg te helpen? Wij moeten het handelen van God en van de Geest langs Maria doen kennen. Wij moeten ook toelaten dat de mensen in het Heiligdom arriveren zonder ontdaan te zijn of verbouwereerd door wat er hier leeft, opdat zij een echte spirituele ervaring kunnen beleven; wij hebben zoveel zaken aan de buitenwereld mee te delen.

- Maar het gaat ook om de communicatie onder ons. Tussen de bedevaarten, want ik ben er zeker van dat wij van elkaar te leren hebben. Sommigen hebben ideeën die ze aan anderen kunnen ter beschikking stellen. Er bestaan uitwisselingen onder elkaar en ik ben er gelukkig mee. Het Heiligdom moet toelaten dat te bevorderen, de uitwisseling van goede praktijken te ontwikkelen. Dat is ook de betekenis van het Dorp der ontmoetingen dat tijdens deze ontmoetingsdagen open is, met stands maar ook met debatten, uitwisselingen of ook nog ateliers om onze ervaringen met elkaar te confronteren en ons wederzijds te verrijken.
- Laat mij er echter ook nog aan toevoegen dat ik een vlotte communicatie tussen de bedevaarten, de hospitaliteiten en het Heiligdom wens. Wij varen allemaal in hetzelfde water, wij zijn op weg naar hetzelfde doel, wij hebben dezelfde bedoeling. Van bij mijn aankomst heb ik u willen horen, naar u willen luisteren en ik dank allen die de vragenlijst hebben beantwoord die met de inschrijvingsfiche werd meegestuurd; zij is heel leerzaam, ik kom er zo dadelijk op terug. Deze communicatie onder ons is vitaal want ik ben er innig van overtuigd dat wij samen bouwers zijn van een project voor het Heiligdom voor de komende jaren. Wij zullen hier niet alles beslissen. Ik hoop echt dat wij elkaar verrijken met ideeën die wij met elkaar delen.
- En er is nog een domein dat moet worden ontwikkeld op het niveau van de communicatie, het is dat van de opzoeken in verband met de boodschap van Lourdes. Vanaf de verschijningen, vanaf het merkwaardige werk van E.H. LAURENTIN, maar ook van allen die geschreven hebben – en wij moeten hier wel verwijzen naar de vele uitgaven van E.H. de La Teyssonnière, werden vele zaken ter kennis van het grote publiek of ervaren personen gebracht. Maar er valt nog te doen. Het mysterie en de vruchten van de ontmoeting tussen Maria en Bernadette zijn nog niet helemaal doorgrond. We moeten priesters en leken van de jongere generaties doen interesse krijgen om verder de rijkdom aan het licht te brengen van wat er in Lourdes werd en wordt beleefd.
- Ik eindig deze al te lange uiteenzetting, met mijn excuses daarvoor, met een laatste uitdaging en die niet van de minste is. Wij moeten de toekomst van het Heiligdom op economisch en financieel plan verzekeren. Mgr. HEROUARD heeft in januari de gloednieuwe Raad voor de Economische Zaken van het Heiligdom bijeengeroepen. Met de leden van deze raad verheug ik mij om de gezondmaking van onze finances, dank zij de inspanning van iedereen en ook door het werk van hen die dagelijks belast zijn met het beheer van het Heiligdom; ik dank hen van

harte. Het mag dan wel zo zijn dat de economische situatie vandaag beter is dan enkele jaren geleden, toch is zij niet florissant. Wij hebben de taak te investeren om de toekomst voor te bereiden; wij hebben de verantwoordelijkheid om de menselijke bronnen zo goed mogelijk te beheren, rekening houdend met de leeftijdspyramide en met de vervaldagen in de komende jaren. Ik wil hier opnieuw zeggen hoezeer het personeel van het Heiligdom zich inzet voor het welzijn van de pelgrims. Ze zijn zich bewust dat ze niet om het even waar werken. Zij houden van Lourdes, van de bedevaarten en van de pelgrims. Ik waardeer hun werk en hun beschikbaarheid die soms tegen het familiale leven indruist. Het is onze opdracht, wij de verantwoordelijken, hun toe te laten een evenwicht te vinden tussen het familiale en het professionele leven. Het is onze taak de arbeidswetgeving te respecteren, dat geldt onder meer voor de uurregelingen. U weet dat wij in het Heiligdom nooit “nee” zeggen, maar ik vraag u dringend te denken aan hen die men niet ziet en die overuren doen, omdat er een vertraging is of een overschreiding in de uurregeling. Dat brengt voor ons extra kosten mee maar riskeert ook vaak ons de wetgeving te doen overtreden. Ik weet dat u deze eisen begrijpt, die u trouwens ook zelf beleeft. Ik dank u voor uw waakzaamheid op dit vlak.

- Het economisch model van het Heiligdom berust grotendeels op de giften en deze zijn vlottend en laten dus niet toe de toekomst te voorzien. Het vaste inkomen is de euro-pelgrim die zekere inkomsten verzekert. Deze bijdrage van 2,5 euro per persoon en per dag laat ons toe onze uitgaven te dekken. Moesten alle bedevaarten die bijdrage leveren zouden wij ons veel geruster en minder bezorgd voelen, dat verzeker ik u. Ik erken hierbij dat in het verleden misschien niet voldoende werd uitgelegd waarom deze bijdrage noodzakelijk was en waarom deze de laatste jaren werd verhoogd. Dat is een tekortkoming geweest. Het gaat niet om een taks maar om een inkomen om onze lasten, en vooral de loonmassa, aan te kunnen. Als getuige van het opmaken van het budget kan ik u verzekeren hoezeer het minutieus en voorzichtig werd opgemaakt en aandachtig wordt opgevolgd. Het geld van de pelgrims wordt niet verspild. Maar ik permiteer mij deze bedenking: degenen die deze bijdrage niet leveren straffen alle anderen en riskeren de toekomst brozer te maken. Het zou niet eerlijk zijn dat de bijdrage moet worden verhoogd, gewoonweg omdat sommige bedevaarten geen bijdrage leveren. Voor 2020 blijft de bijdrage dezelfde als in 2019, maar daarvoor is het noodzakelijk dat iedereen zijn bijdrage levert. Guillaume de VULPIAN zal de kans hebben hierop terug te komen tijdens deze dagen, maar ik sta er helemaal achter en in tegenstelling met het gerucht dat wordt verspreid compenseren de vrije giften niet het ontbreken van de storting van de euro-pelgrim.

Beste vrienden, ik hou er mee op. Ik hoop dat deze woorden u mijn enthousiasme, om naar Lourdes te zijn gestuurd, heeft doen begrijpen. Ik kan elke dag zeggen: “Ik zie wonderen”. Met u wil ik daarvoor danken. Wij hebben tumultueuze periodes gekend. De zee is soms

woelig geweest; wij hebben ook spanningen kunnen kennen, en dat is heel normaal. Maar alle lichten staan op groen opdat de boodschap van Lourdes, de genade van Lourdes zou beleefd, gedeeld, gekend en geliefd zijn. Het is mijn enige wens en het is de reden van mijn zending met allen die mij omringen.

Ik dank u voor uw aandacht.

« BERNADETTE, DOORHEEN DE VOLKSVROOMHEID NAAR DE HEILIGHEID»

**Pater Horacio Brito, Chapelain van het Heiligdom en
Algemeen aalmoezenier van de Hospitaliteit van O.L.Vrouw van Lourdes**

HET HEILIGDOM EN HET VOLKSGELOOF

Pater Horacio BRITO

Missionaris van de Onbevleete Ontvangenis van Lourdes.

hrbrito@yahoo.com

Interventie van Horacio BRITO, toenmalig rector van het Heiligdom van O.L.Vrouw van Lourdes, tijdens een colloquium over “De pastorale toepassingen van het Pauselijk Schrijven Evangelii Gaudium”, in het Vaticaan op 19 september 2014.

Ik wil allereerst dank zeggen aan zijne excellentie Mgr. Rino FISICHELLA, President van de Pauselijke Raad voor de bevordering van de nieuwe evangelisatie, die me op dit congres heeft uitgenodigd.

Mijn deelname zal er uit bestaan het licht te laten schijnen op de missionaire dimensie van de pastoraal van het volksgeloof, zoals dit is voorgesteld in de teksten 122 tot 126 van *Evangelii Gaudium*. Mgr. Victor MANUEL FERNANDEZ zegt het zo: “Het thema van *Evangelii Gaudium* is niet de evangelisatie in het algemeen, maar de verkondiging van het Evangelie. Het is evenmin de leer van de Kerk” (wat paus Franciscus ons zegt op p. 31).

Dit is in het bijzonder van toepassing op het volksgeloof, want het heeft een missionaire dimensie in zich. Trouwens, paus Franciscus nodigt ons als pastorale werkers allereerst uit onszelf te bekeren, “opdat wij vanuit een affectieve connaturaliteit die de liefde haar schenkt, we het theologale leven kunnen waarderen dat aanwezig is in de vroomheid van de christelijke volkeren, in het bijzonder in de armen” (EG 125). De Heilige Vader nodigt ons ook uit “deze missionaire kracht niet in een keurslijf te duwen en te denken dat we haar moeten controleren!” (EG 124).

In het begin zal ik, het lijkt me noodzakelijk, een onderscheid maken tussen volksgeloof en volkse religiositeit.

In het tweede deel zal ik over enkele essentiële punten spreken die raken aan het leven van een bedevaartsoord als geprivilegieerde plek voor de beleving van het volksgeloof.

Ten slotte zal ik vanuit beide uiteenzettingen enkele conclusies trekken.

VOLKSGELOOF EN VOLKSE RELIGIOSITEIT

In l'*Evangelii Gaudium* (nr.122), zegt Paus Franciscus ons: “Wanneer een volk het Evangelie heeft geïncultureerd, zal het in het doorgeven van de cultuur ook het geloof doorgeven op een steeds nieuwe manier [...], vandaar het bijzonder belang van het volksgeloof als authentieke uitdrukking van het spontane missionaire handelen van het Volk Gods. Het gaat om een realiteit die voortdurend in ontwikkeling is en waar de Heilige Geest als eerste werkzaam is.”

De Heilige Vader herneemt zo de inhoud van het Document van Aparecida, waar de kwaliteiten en de waarden van het volksgeloof als evident woorden voorgesteld en die ik in deze hoofdpunten samenvat:

- een legitieme manier om het geloof te beleven;
- een manier om zich betrokken te weten met de Kerk;
- een manier om missionaris te zijn;
- een krachtige manifestatie van de levende God in een geseclariseerde wereld;
- een weg om het geloof door te geven;
- een schat die bijdraagt tot de historische en culturele originaliteit van de armen en die de vrucht is van een synthese tussen de culturen en het christelijk geloof.

De uitdrukking “volksgeloof” werd als tijdens Vaticaan II gebruikt (S.C. nrs. 9 en 13, L.G. nrs. 66 en 67), maar het is Paus Paulus VI die in *Evangelii Nuntiandi* (nr. 48) de Kerk uitnodigt de uitdrukking “volksgeloof” te gebruiken in de plaats van “volkse religiositeit”.

Het is bijgevolg geen toeval dat Paus Franciscus de uitdrukking “volksgeloof” gebruikt in plaats van “volkse religiositeit”. Want deze laatste verwijst eerder naar een sociologische realiteit, terwijl de “uitdrukkingen van volksgeloof ons veel leren en, voor wie ze goed bekijkt, vormen ze een theologische vindplaats waaraan we aandacht dienen te besteden, in het bijzonder op een moment van nieuwe evangelisatie.” (EG 126).

Het volksgeloof steekt in de mogelijkheid die de mensen hebben om op een concrete manier te antwoorden op het Verbond dat God ons uitnodigt te scheppen tussen elk van ons en samen. Bij de mens toont deze “barmhartige capaciteit” zich als een gave van de Heilige Geest, die zoekt God te eren, vertrekkend vanuit de meest nobele houdingen van zijn bestaan.

Het woord “volks” kan naar drie elementen verwijzen: het kan verwijzen naar heel het volk, naar de armen, ofwel naar degene die geen officieel statuut heeft. Na dit punt te hebben uitgeklaard kunnen we ook zeggen wat *Evangelii Gaudium* ons zegt: een waarachtig volksgeloof “veruiterlijkt een dorst naar God, die we enkel vinden bij eenvoudigen en armen en mensen in staat stelt edelmoedig te zijn en offers te brengen tot heldhaftigheid toer als het erop aankomt om het geloof tot uiting te brengen [...]. Het gaat om een kostbare schat van de Kerk” (EG nr. 123).

Er moet ten slotte worden aan toegevoegd dat deze barmhartige capaciteit van het Godsvolk, die de Latijns-Amerikaanse bisschoppen “volksspiritualiteit” noemen of “de spiritualiteit die geïncarneerd is in de cultuur van eenvoudige mensen” essentieel missionair is.

Omdat we hier te maken hebben met een internationale bijeenkomsten van mensen uit de pastoraal permitteer ik mij de klemtoon te leggen op een aspect van primordiaal belang, waaraan de Heilige Vader ons uitnodigt er gevolg aan te geven: deze van onze eigen bekering. Om deze realiteit te begrijpen (het missionaire aspect van het volksgeloof), moeten we ze benaderen met de blik van de Goede Herder, die niet wil oordelen, maar liefhebben. Het is slechts vanuit een affectieve connaturaliteit die de liefde haar schenkt, dat we het theologale leven kunnen waarderen dat aanwezig is in de vroomheid van de christelijke volkeren, in het bijzonder in de armen” (EG nr. 125).

De bedevaartsoorden en het volksgeloof

De bedenkingen die volgen zijn de vrucht van mijn persoonlijke ervaring als priester en als rector van het Heiligdom van Lourdes en kunnen een bijdrage leveren voor andere Heiligdommen, die allemaal bevoorrechte plekken voor het volksgeloof zijn.

Het is heel moeilijk om een Heiligdom in enkele woorden te definiëren. Het blijft het ook vanuit de meest vanzelfsprekende eigenschappen, zoals het gebed, de processies, de aanwezigheid van zieken, zijn internationaliteit of zijn duizenden vrijwilligers.

In werkelijkheid is het Heiligdom dat allemaal en te gelijk is het dat niet. Heel eenvoudig omdat, vertrekkende van het stichtend gebeuren – een verschijning, een genezing, een providentiële omstandigheid, enz... een Heiligdom altijd eerst een genade is, en zoals alle genaden een gave van God, een genade die zich onder meerdere vormen toont, en daaronder deze van het volksgeloof.

Een bedevaartsoord ontstaat op een welbepaald plek, maar de genade van het Heiligdom gaat verder dan de geografische grenzen. Men hoeft niet noodzakelijk in *Fatima, Loreto, Lujàn, Aparecida, Lourdes, Guadeloupe, Itati*, enz. te zijn, om de genade van elk van deze Heiligdommen te beleven. Miljoenen christenen voeden er zich elke dag aan, zonder ooit een van deze plekken te hebben bezocht. Gedurende 20 jaar was ik verantwoordelijke voor de pastoraal in het hooggebergte van het bisdom Tucumán (Argentinië), aan de voet van het Andesgebergte. De dorpen zijn er alleen op de rug van een ezel bereikbaar, na twee dagen reizen boven de 2.000 m. Daar is het, ik kan het u verzekeren, dat ik mij uitgenodigd voelde, door het getuigenis en het gebed van deze christelijke gemeenschappen, mij de genade eigen te maken van drie grote Franse devoties: het Heilig Hart, Teresia van het kindje Jezus en O.L.Vrouw van Lourdes! Voor deze christenen zijn Lisieux, Lourdes en Paray-le-Monial aanwezig in hun kappelletje met het beeld van hun patroonheiligen. Het is de vrucht van een missionaire arbeid van lange duur. In het begin waren de pastorale werkers maar enkele Franse priesters uit de 19^e eeuw, daarna werden het catechisten en ten slotte heel de gemeenschap. Het was niet nodig in Palestina te zijn om de genade van de Blijde Boodschap te beleven.

De genade van een Heiligdom is maar de eerste genade van het Evangelie. Bekeer u en geloof in het Evangelie (Mc 1, 15). Het bezit iets origineels, eersterangs, fundamenteel, kerigmatisch. Het gaat in het algemeen op een oproep tot bekering. In de taal en in de gestes van het volksgeloof kent de bekering ontelbare namen: genezing, wonder, innerlijke genezing, zoeken naar vergeving, delen, hulp, dankzegging, gebed, op tocht gaan, ontmoeting, enz. Maar als ons herderlijk hart aandachtig is en deze affectieve connaturaliteit bezit die de Heilige Vader van ons verwacht, zullen wij er ons rekenschap van geven dat de pelgrim altijd op zoek is naar een verandering in zijn leven.

Helemaal zoals de Eucharistie de bron en het toppunt is van het christelijk leven, zo is de bekering de voleinding van een bedevaart naar een Heiligdom. En als pastoraal werkenden moeten wij in dienst staan van deze bekering, die zich toont door een eindeloze reeks van gestes van het volksgeloof.

Het ontvangen van de genade begint met de ontdekking van de mensheid. Want wanneer wij met aandacht kijken naar de menigtes die zich rond de Grot van Lourdes verzamelen, dan stellen wij vast dat zij ons allereerst over de mensheid spreken. Elkeen komt met zijn lijden, zijn verwachtingen, zijn verloren zaken, zijn vreugdes, zijn zorgen en zijn kwetsuren. Zelfs de gestes die de pelgrims in de Grot stellen onthullen de naaktheid en de armoede van onze mensheid. Hoe niet ontroerd of geraakt zijn, wanneer men een

moeder ziet die haar ziek kind tegen de rots wrijft! Het is misschien het gebaar van de ultieme hoop? Maar het is een gebaar dat gemeenschappelijk is in het volksgeloof.

Maar datzelfde gebaar, het aanraken van de rots, openbaart ons een andere realiteit. De rots die de Moeder van God heeft “aangerakt” verwijst inderdaad de pelgrim naar iets fundamenteels in zijn leven, dat zijn wezen bepaalt en dat niemand kan raken, noch vervormen noch vernietigen en dat nooit kan worden verhandeld of verkocht: de waardigheid geschapen te zijn naar het beeld en de gelijkenis van God.

Bijgevolg spreekt ons het “aanraken” van wat sacraal is zowel van onze mensheid als van het binnenkomen van God in die mensheid. Het is een mooie illustratie van het woord van de heilige Paulus: “Waar de zonde in overvloed aanwezig is, werkt de genade nog overvloediger.”

Tezelfdertijd zal de menigte die zich bij de Grot ophoudt meer en meer een andere realiteit laten verschijnen, die bestaat maar met het blote oog niet kan worden gezien. En zo, na deze menigte te hebben gezien, na er zich in gemengd te hebben tot er zelf deel van te worden, na bewust te zijn geworden dat de mensheid, waaruit elk van ons bestaat, “zeker aanwezig is”, ontdekt iedereen plots dat de mensheid niet alleen een optelling is van een aantal mensen, maar dat deze mensheid de Kerk is. De Kerk die zich toont, niet alleen als een hiërarchie rond enkele mensen, maar ook de Kerk die ons dat moederlijk gezicht toont dat ik zie en waar ik geen schrik van heb. De aanwezigheid van de Maagd in Lourdes laat ons toe de Kerk te ontmoeten en ze te beminnen.

Indien de zichtbaarheid van de mensheid en van de Kerk twee belangrijke ontmoetingen zijn in de ervaring van de pelgrim, dan helpen zij de pelgrim ook zich open te stellen voor een derde ontmoeting: deze met Christus. En vermits Lourdes een mariaal Heiligdom is, is het ook een kerkelijk Heiligdom. Jezus Christus, de Verlosser van de wereld, is er het hart van. De mensheid, de Kerk en Jezus Christus zijn de weg die leidt naar de ervaring van de genade, naar het onthaal ervan en naar de vruchten die deze breedvoerig blijft produceren.

Rekening houdend met al deze realiteiten, kunnen wij vaststellen dat de ervaring van de bedevaart verschillende niveaus en stappen veronderstelt. Ik spreek wel degelijk van de ervaring van heel de bedevaart, want deze stappen lopen door elkaar in het hart van de pelgrim. Het gaat niet over categorieën van pelgrims: dat is een concept dat niet bestaat en dat niet zou mogen bestaan in het hart van een herder.

Een eerste heel belangrijke stap situeert zich op het niveau van de mensheid, van het aanraken van de rots, het aansteken van een kaars, het drinken en het zich wassen met het water van de bron.

Een tweede stap is verbonden met de voorouderlijke en traditionele gebruiken van de Kerk: de rozenkrans bidden, de kruisweg doen, aan processies deelnemen.

De derde stap heeft met de sacramenten te maken: de viering van de Eucharistie en van de Verzoening. Het is de ervaring van hen die zich laten interpelleren door de genade van het Heiligdom.

Als pastorale agenten moeten wij in dienst staan van deze drie realiteiten:

- Door het Woord van God te verkondigen en te verspreiden. Het Heiligdom heeft nood aan goede predikanten.
- Door het vieren van de sacramenten, vooral de Eucharistie en de Verzoening.
- Door het onthaal van de armsten en de lijdende zieken in lichaam of ziel. In zekere zin baseert de geloofwaardigheid van een Heiligdom zich op de organisatie van de naastenliefde.
- Door het begeleiden en animeren van het persoonlijk en het gemeenschappelijk gebed.

Indien de Kerk dat werk niet doet, dan kan het bedevaartsoord een museum worden of een congrescentrum. In feite staan wij in dienst van de genade van het Heiligdom die de weerschijn is van de genade van het Evangelie. Het is een genade die ons overstijgt en die niemand bezit.

Vanuit deze vaststelling kunnen wij al een heel belangrijke pastorale gevolgtrekking maken. Of het nu gaat om de bisschop, de rector, de priesters, de religieuzen, de vrijwilligers of het personeelsleden van het Heiligdom, de enige mogelijke houding is deze van het in dienst staan van de genade van het Heiligdom zelf, die zich uitdrukt langs ontelbare gestes van het volksgeloof. In dit opzicht verwijs ik naar een persoonlijke ervaring. Meerdere jaren was ik parochiepriester en de vraag die ik mij voortdurend stelde was deze: wat moeten wij doen om het Evangelie te verkondigen in het territorium van de parochie?

Vandaag, als rector van het Heiligdom van Lourdes, stel ik mij de vraag: hoe en wat doen opdat de pelgrims toegang krijgen tot de genade van Lourdes?

Maar wij moeten ook voorzichtig en voorziend zijn, want zonder het zelf op te merken kunnen wij de genade van het Heiligdom wegsteken, of gewoon afleiden, negeren of doven. Wij zijn alleen maar de dienaren van deze genade die zich altijd zoekt te verspreiden, omdat zij ten diepste missionair is. "Laten wij deze missionaire kracht niet in een keurslijf duwen en laten we niet denken dat we haar moeten controleren!" (EG 124).

1. Wij moeten vermijden een scherpe lijn te trekken tussen het volksgeloof en de institutionele godsdienst. Het handelen van God kan vormen aannemen die wij niet kunnen voorzien of incalculeren. God handelt vaak buiten onze structuren. De christelijke zending is niet gelijk aan de rationele communicatie van het Evangelie.
2. Het volksgeloof leert ons ernstig te handelen binnen de cultuur. Daarom moeten wij aandachtig en edelmoedig zijn met en voor de bewegingen die het best een antwoord bieden op "de dorst naar God" van heel veel mensen.
3. Wij moeten de aanwezigheid van de Heilige Geest in het volksgeloof herontdekken: waarschijnlijk onder duizenden verschillende namen. Het is de Heilige Geest die het volksgeloof leidt naar de volle waarheid: dit wil zeggen naar het hart van het paasmysterie, naar Jezus, naar zijn Kerk. Het volksgeloof moet niet geïnstrumenteerd worden tot een voorwerp voor de pastorale strategie, maar het moet op zich geapprecieerd worden, als aanwezigheid van de Heilige Geest.
4. Het volksgeloof moet begrepen worden en versterkt vanuit het Woord van God, het kan maar gezuiverd worden vanuit het grote verhaal van de Geest. Slechts van daaruit kunnen de kleine verhalen zin hebben.

5. Het volksgeloof moet georiënteerd worden naar de ervaring van het Verbond met God. Het is evident dat het volksgeloof en de liturgie duidelijk met elkaar verbonden zijn. Zij spreken ons van het Verbond van God met zijn Volk, met de mensheid, met de schepping: zij moeten zich harmoniseren.

6 De volksbeweging omvormen tot een grote gemeenschappelijke beweging, overgaan van de individualistische natuur van een christendom zonder deelname, van een sociaal-cultureel christendom naar de kerkelijke convocatie. Overgaan van de discontinuïteit of de inzet op bepaalde tijden naar de continuïteit, van de bedevaart naar de bekering.

7. Weten te ontdekken dat het volksgeloof een kans is voor de nieuwe evangelisatie, want zij kan een ruimte zijn voor de dialoog tussen het geloof en de rede, tussen het natuurlijke of heidense aspect en het geopenbaarde geloof.

ZRS. VAN DE ONBEVLEKTE ONTVANGENIS VAN LOURDES

Zuster Loiri Lazzarotto algemeen overste van de Zrs. Van de Onbevleete Ontvanging van Lourdes

Dag allemaal!

Ik wil allereerst de organisatoren van dit gebeuren danken omdat ze mij voor deze samenkomst hebben uitgenodigd op deze heilige grond van Lourdes. Het is een eer voor mij vandaag bij u te zijn. U, vertegenwoordigers van het leven, de animatie en alles wat in het Heiligdom van Lourdes beweegt, u doet onophoudend beleven wat Maria aan Bernadette vroeg: "Bouw de Kerk en kom in processie".

Als zuster van de Onbevleete Ontvangenis van O.L.Vrouw van Lourdes behoor ik tot een Instituut dat is ontstaan in het bisdom Tarbes, geplant als een boom aan de oever van de Gave, die zijn wortels uitstrekt tot bij de Grot van Massabielle en daar, in de serene ontmoeting met de Onbevleete Maria, de reden vindt, de kracht en de vitaliteit om zijn bladeren steeds groen te houden (zie Jer 17,8).

Tijdens deze ontmoeting wil ik onze institutionele identiteit voorstellen, het charisma, de spiritualiteit van onze religieuze familie en ook nog enkele aspecten van de wijze waarop wij gestalte geven aan de Boodschap van Lourdes in ons leven en in onze Zending.

Mgr. Laurence, bisschop van Tarbes, had het doel een congregatie op te richten met als doel de verlichting van de zielen in het Vagevuur, het werk van spirituele retraites, de opleiding van jonge armen en de aanvaarding van mensen die als volwassenen wensten zich aan God toe te vertrouwen in het religieuze leven. Hij heeft dit project aan Pater Jean-Louis Peydessus, Missionaris van de Onbevleete Ontvangenis, toevertrouwd en deze, bezig met een volksmiszie in Tournay, heeft Eugénie Ducombs ontmoet en is later haar geestelijke directeur geworden.

Vernemend dat zij zich als religieuze aan God wenste te geven, heeft Pater Peydessus haar uitgenodigd deel te nemen aan het project dat hij zou opstarten. Wat later ontmoette Eugénie Ducombs Elise Abadie, ook uit Tournay, en Marie Maudret uit Aureilhan. De graankorrel ontkiemde langzaam. Het duurde 20 jaar vooraleer hij vruchtbaar werd.

Op 15 december 1863, tijdens een viering voorgegaan door Mgr. Laurence in het Heiligdom van O.L.Vrouw van Garaison, legden deze drie vrouwen hun religieuze gelofte af. Zo ontstond de Congregatie van het lijdend en Onbevleete Hart van Maria in het bisdom Tarbes. Dezelfde dag, geleid door Pater Peydessus, trokken de drie zusters naar Lannemezan, waar zij een gemeenschap vormden. Eugénie Ducombs ontving de naam Moeder Marie van de gekruisigde Jezus en aanvaardde als overste de zending van de nieuwe stichting.

In de eerste jaren van de gemeenschap in Lannemezan waren de roepingen overvloedig. De bisschop was ongerust, want hij zag niet hoe "zoveel mensen bezig houden", maar de Moeder dacht al aan Lourdes. In die plek zag zij alle voorwaarden vervuld om haar religieuze familie te laten gedijen en voor haar nieuwe horizons te openen. Het werk van de geestelijke retraites, waarvoor het Instituut was gesticht, won er aan vurigheid, dank zij het spiritueel klimaat dat er heerste en de toeloop van pelgrims die bij de Grot zochten naar plaatsen van stilte en gebed.

Na de dood van Mgr. Laurence, in januari 1870, bij de benoeming van een nieuwe bisschop, Mgr. Pierre Anastase Pichenot, sprak de Moeder met hem over de projecten om een Instituut te stichten, over de moeilijkheden waarin de gemeenschap zich bevond en over de wens deze naar Lourdes over te brengen. Dat was voldoende. De bisschop, antwoordde onmiddellijk hoffelijk en beslist: "Ik geloof dat uw plaats in Lourdes is."

En zo, op 2 juli 1870, feest van Maria Bezoek, kwamen Moeder Maria van de gekruisigde Jezus en vier andere zusters in Lourdes aan en installeerden zij zich in een eigendom niet ver van de Grot, in wat wij vandaag "Le petit couvent" noemen, het moederhuis van het Instituut. Zij hebben zo hun werk aan O.L.Vrouw van Lourdes toegewijd en hebben beloofd hun onbevleete hart te verblijden.

Op 8 december van datzelfde jaar, bij het Hoogfeest van de Onbevleete Ontvangenis, heeft Mgr. Pichenot, in aanwezigheid van de zusters, tijdens de Vespers in de Crypte, hen aan de gelovigen voorgesteld en hun officieel een nieuwe naam gegeven: "Zusters van de Onbevleete Ontvangenis van O.L.Vrouw van Lourdes", hen zo toewijdend aan de Onbevleete van Lourdes.

De verandering van naam

De verandering van naam in *Zusters van de Onbevleete Ontvangenis van O.L.Vrouw van Lourdes* heeft de charismatische inhoud niet gewijzigd, want de Onbevleete heeft een Onbevleete Hart. De nieuwe naam heeft de inhoud van de eerste, *Congregatie van het lijdend en Onbevleete Hart van Maria*, niet uitgewist maar heeft de mystagogische dimensie uitgediept.

“Ik ben de Onbevleete Ontvangenis” is de vervulling van de Boodschap van Lourdes en leidt onze harten naar het mysterie van de liefde, dat wil zeggen dat hij ons uitnodigt de aanwezigheid van God te herkennen in de schepselen en in de wereld. De Onbevleete, de eerst beminde, de “Nieuwe vrouw” herinnert ons aan de eerste liefde van God: de liefde die de vruchtbaarheid verwekt in Maria, in Bernadette en in elk van ons. Het is een boodschap vol leven, hoop en barmhartigheid, die elke mens uitnodigt tot gebaren van broederlijkheid en universaliteit. Maria heeft de immens grote gave van de Onbevleete Ontvangenis ontvangen en trouw en coherent beantwoord. Haar medewerking aan het plan van God voedt zich aan een intense liefde die, dank zij haar onbevleete leven, brandt in haar hart.

Die nieuwe naam geeft aan elke zuster een permanente herinnering aan de gebeurtenissen van Lourdes, zoals Pater Peydessus aan herinnerde: “Het leven van de Zusters van de Onbevleete Ontvangenis moet volledig doordrongen zijn van de devotie voor Maria. Naar mijn mening volstaat de naam die zij dragen om het nooit te vergeten...”

Lourdes heeft het perspectief van de stichters verbreed en heeft hen doen bewust worden dat het doel van het Instituut de wereld zou bereiken zonder zich van hun oorsprong te ontdoen. De zusters waren goed bewust dat zij naar Lourdes waren geroepen om er de devotie voor de Onbevleete en de cultus van de Eucharistie te beleven en te promoten, om de boodschap van de verschijningen te verspreiden.

Eucharistische en mariale spiritualiteit

De eucharistische dimensie van onze spiritualiteit is nauw verbonden met de mariale dimensie. De kerkelijke praktijk behoudt inderdaad zowel gisteren als vandaag een nauwe relatie tussen deze twee devoties. Zij waren aanwezig in de persoonlijke vroomheid van de stichters, maar ontvingen in Lourdes een forse bijdrage om er tot bloei te komen.

Lourdes, stad van Maria, is ook “eucharistische grond”. Alle zichtbare tekenen van Lourdes zijn een bron van spiritualiteit voor ons Instituut. De aanwezigheid van Maria die straalt vanaf de rots van Massabielle, de centrale plaats van de Eucharistie, het ononderbroken gebed en de bedevaarten met menigtes vanuit de hele wereld: alles is uitdrukking van liefde en opent de weg van de bekering.

Charisma

Wie voor Maria naar Lourdes komt stopt niet bij haar, want zijzelf leidt naar Jezus. Zij is voor de wereld het bijzondere teken van Gods eerste liefde. Dat is de essentie van de Boodschap van Lourdes en van ons charisma: “*Teken van leven en hoop zijn, getuigend van de heilvolle liefde van God, in Lourdes gemanifesteerd*”.

Getuigen, deze ervaring doorgeven, dat wil zeggen spreken van een gebeuren dat wij gezien, gehoord of gekend hebben. Het is zich engageren voor een waarheid.

Sinds het ontstaan van het Instituut hebben wij ontdekt dat de Bron van Lourdes in ons eeuwig duurt en vruchtbaar is; steeds meer zijn wij doordrongen van de in de verschijningen aanwezige Geest van eenvoud en vreugde die ons de realiteit van het geloof doet kennen die zich op deze plaats toont.

Men kan bevestigen dat onze wortels en onze missionaire kracht in Lourdes liggen.

Zending

Het onthaal is een van de sterkste kenmerken van de Boodschap van Lourdes, vanaf de eerste verschijning en tot vandaag.

De wijze waarop Maria Bernadette heeft ontvangen in de Grot van Massabielle, haar als mens behandelend, welwillend en vol eerbied, de bouw van de basiliek met open armen die herinnert aan de liefdevolle omarming van God die al zijn kinderen zonder enige uitzondering wil verzamelen, de

Grot die voor iedereen toegankelijk is: dat alles bevordert de komst van mensen die zich welkom weten en open staan voor de genade van God in hun leven.

Maria Onbevlekt, die op blote voeten op de koude rots gaat staan in hartje winter, doet ons er aan denken dat wij meer bewust moeten zijn van de realiteit waarop wij lopen, waar God zich toont; met blote voeten toont zij haar eerbied voor de sacrale grond die elke mens is.

Zoals in de relatie tussen Maria en Bernadette zijn ook wij geroepen om te verkondigen en te getuigen van de verlossende Liefde, de mensen ontvangend en helpend de waardigheid van de kinderen van God te ontdekken in een *geest van eenvoud en vreugde*.

Wij drukken dat onthaal uit langs onze apostolische activiteiten, met de klemtoon op de opvoeding. Zowel in de formele als in de informele opvoeding, langs verschillende projecten die wij hebben en de pastoraal die wij bedrijven.

Onze opvoedende praktijk zoekt er naar de pedagogie van de Onbevleete Maria te doen weerschijnen en een transformerende opvoeding te bevorderen, die geëngageerde burgers vormt in de bouw van “de andere wereld”, deze die God wenst voor zijn zonen en dochters, waar waarheid, vrede, liefde, gerechtigheid, tederheid en goede wil regeert.

Om het gebed en de eenvoud die in de Grot leven aan te moedigen, hebben wij de wens van onze stichterstot realiteit gemaakt door aan de mensen die in onze huizen een geestelijke retraite zoeken, een ruimte te bieden voor de stilte, het gebed, het luisteren en het delen van de Woord van God.

In de diverse gemeenschappen ontvangen wij bejaarde mensen, jonge studenten, zoals wij in ons weeshuis Sainte Bernadette kinderen opvangen uit kwetsbare situaties, wachtend op een reïntegratie in hun familie of op adoptie.

De zusters van de gemeenschappen tussen het volk getuigen, naar het voorbeeld van Maria Onbevleete van Gods vrije en heilvolle liefde voor elke mens, met een apostolische ijver en een trouw aan het charisma van het Instituut, werkend in de nieuwe vormen van pastoraal, open voor alle oproepen en uitdagingen die de Kerk en de wereld ons bieden.

In de sociale pastoraal die wij vervullen, zijn wij geroepen om het gelaat van Christus te aanschouwen en te getuigen van zijn liefde, solidair, gratis en edelmoedig tegenover de armen.

In deze lijn hebben velen licht gebracht in de reflectie die wij tegenwoordig voeren over de hoofdrol van de vrouwen in de verschijningen en de Boodschap van Lourdes.

De Onbevleete Maagd en de Heilige Bernadette zijn de protagonisten geweest van de geschiedenis, vrouwen die open stonden voor het handelen van de heilige Geest en vol van geloof waren. Zij zijn de iconen van de hoop en van het vertrouwen in God.

Beide zijn jonge vrouwen in dezelfde sociale situatie en die een specifieke zending ontvangen: de Onbevleete Maagd, om de Verlosser te verwekken en er de Moeder van te zijn, Bernadette, om de mensheid te herinneren aan de oneindige, gratuïte en helende liefde van God voor iedereen, in het bijzonder de uitgeslotenen, de zieken en de armen.

De eerste getuigen van de verschijningen zijn adolescenten, de tante en andere vrouwen willen weten wat er in de Grot van Massabielle gebeurt. De groeiende menigte gelovigen bij de Grot bestaat vooral uit vrouwen. Eenvoudige vrouwen in het begin, maar ook vrouwen uit de hogere klasse, verlicht door het licht dat van de Grot komt en die licht worden voor hun broeders en zusters.

Maria, Bernadette en de aanwezige vrouwen bij de eerste verschijningen, zijn vrouwelijke krachten die het leven en de werkelijkheid, de tijd en de geschiedenis hebben veranderd, door aan iedereen een boodschap van Liefde en Hoop te geven, een weg om te volgen. Als gezellen van hen die aan de rand van de samenleving leven – de armen, de gemarginaliseerde vrouwen, de stemlozen, de verlatenen – tonen zij ons vandaag nog de Bron die blijft stromen: Jezus Christus.

Vanuit deze inspiratie nemen wij een heel concreet werk op ons met vrouwen aan de rand van de samenleving, van wie de fundamentele rechten niet worden gerespecteerd en die niet als mensen behandeld of gezien worden.

In Burkina Faso helpen wij een groep vrouwen hun waardigheid, creativiteit en vrouwelijke kracht terugvinden, langs het bevorderen van hun humaniteit, zelfs al gaat het om een interreligieuze groep. Het is mogelijk christelijke én moslim vrouwen samen te helpen hun waardigheid terug te vinden als scheppers van leven en hoop, welbeminde dochters van de Vader.

In Manaus, Brazilië, zijn wij ingeschakeld in een intercongregationeel project dat strijdt tegen de behandeling van mensen, vooral vrouwen en kinderen, slachtoffers van seksuele uitbuiting. Heel wat adolescenten worden verkracht, verkocht, zonder dat iemand hen kan helpen of verdedigen. Het is een werk van sensibilisering en van preventie.

Zending met de leken

Ons charisma is een gave van de heilige Geest en is geen exclusieve eigendom: de efficiëntie van de evangeliserende zending van het Instituut verrijkt zich in de uitwisseling en in de beleving van onze spiritualiteit met de leken, in een wederzijdse samenwerking en wederzijdse communio.

Vandaag hebben wij een groot aantal geëngageerde leken in verschillende steden en landen. God heeft duidelijk veel mannen en vrouwen aangemoedigd tot deelname aan onze religieuze familie, de beleving van het charisma en de spiritualiteit. Wij tellen meer dan 300 geëngageerden. Zij dragen verschillende namen, volgens de realiteit van elk land: Missionarissen van O.L.Vrouw van Lourdes, Boodschappers van Lourdes of ook nog “Bernarditas”.

Wij zijn de Heer erkentelijk omdat Hij blijft mannen en vrouwen roepen voor de dienst aan het Rijk en ook aan dankbaar voor iedereen die met zijn “ja” werkt, opdat de anderen de schoonheid van de lekenroeping in de Kerk ontdekt en die het charisma van het Instituut en de spiritualiteit van Lourdes beleven.

Onze roepingen belichten elkaar, zo worden wij samen versterkt op onze weg, samen aangemoedigd in ons geloof, en bevorderen wij de solidariteit, de broederlijke liefde en de naastenliefde.

Op 2 juli 2020 vieren wij de 150^e verjaardag van onze aanwezigheid in Lourdes. Het is een tijd van genade die de Heer ons toestaat, een tijd om de gave van onze congregatie te vernieuwen en om te getuigen met een dynamische en creatieve trouw van de heilzame liefde van God die zich in Lourdes openbaart.

Moge Maria Onbevlekt, aanwezig vanaf het moment van de stichting van ons Instituut en ons verwelkomend in de Grot van Massabielle, blijvend de inspiratrice, de moeder en de veilige gids zijn, die ons helpt om nieuwe horizonten van hoop te openen en om de plaats te “kennen die de religieuzen bezetten in de Kerk en in het hart van God, om zich niet tevreden te stellen met een uiterlijke trouw” zoals onze stichteres zei.

« DE ONBEVLEKTE ONTVANGENIS VAN DE KANT VAN DE ZIEKEN EN DE ZIEKENHELPERS »

Daniel Pezet, President van de Hospitaliteit van O.L.Vrouw van Lourdes

“Maria Onbevlekt in mijn leven als ziekenhelper”

Inleiding:

Ik ben de president van de Hospitaliteit van O.L.Vrouw van Lourdes.

Ik heb juist vandaag een jaar geleden “ja” gezegd. Zoals dat mooie lied zegt:

Maria, als eerste de weg opgegaan, leidt u er toe ons “ja” te riskeren op het onvoorziene van Godswege.

Hoe Neen zeggen aan Lourdes?

De taak van de Hospitaliteit NDL is duidelijk:

- Onthaal van de pelgrims en speciaal de zieken
- Hun bedevaart vergemakkelijken
- De boodschap van Lourdes doorgeven. *Elke ziekenhelper engageert zich bij zijn engagement de boodschap van Lourdes uit te diepen.*

Hoe geeft de boodschap van Lourdes zin aan mijn handelen, zin aan mijn leven als ziekenhelper?

Welke is de plaats van Maria Onbevlekt in mijn leven als ziekenhelper bij de zieken, bij de meest broze mensen?

Ik geloof dat het antwoord te vinden is in de zuiverheid van haar hart, in haar nederigheid en in haar voorspraak.

I) De zuiverheid van het Hart van Maria

18verschijningen tussen 11 februari en 16 juli 1858, 11 in stilte. Maria spreekt weinig, elk woord, elke zin heeft haar belang, haar actualiteit. Zij spreekt niet over de zieken, over de meest broze mensen. Zij nodigt ons uit haar Zoon te volgen.

“Ga drinken aan de bron en was u er”. Jezus Christus is een onuitputtelijke bron.

De Boodschap van Lourdes is een boodschap van liefde. Maria is daar bij de Grot. Zij is ons nabij. *“De zuiverheid van Maria brengt haar ons naderbij”* zei Paus Benedictus XVI in Lourdes in 2008.

Zij vestigt haar blik op ons. Een blik vol liefde.

En dus stelt zich de vraag van de blik die wij vestigen op de anderen en meer speciaal op de broze mensen.

Deze vraag wordt ook gesteld in een prachtig boek **“De weg van de broosheid”**, geschreven door Jean-Christophe Parisot en Philippe de la Chapelle

“Wij leven in een beschaving die zijn blik op de mens met een handicap nog niet heeft gezuiverd.”

Het grote lijden van een zieke mens of een mens met een handicap is het aanvoelen niet verwacht te zijn, niet welkom te zijn, niet aangekeken te worden.

Het onthaal van de zieken begint met een blik, een gebaar, een woord. Deze eerste ontmoeting is voor elke ziekenhelper een ontmoeting in liefde.

De waardigheid van de andere ligt niet in zijn leeftijd, niet in zijn sociale status, niet in zijn opvoeding. Zij ligt in zijn **“diep hart”** dat nooit verandert, noch door de leeftijd noch door de ziekte of de handicap noch door het uiterlijke, noch door om het even wat...

In de schoot van het Heiligdom, vlak bij de Sint-Michielsingang, bezielt het OCH (Christelijk Bureau voor mensen met een Handicap) **een onthaaldienst**.

Wat uw situatie ook mag zijn, zie, drager van een handicap, naastbestaande, vriend, verplegend personeel, alleen of in groep...

Martine, Anne en andere leden van het team zullen u graag ontvangen voor een vorming in de benadering van mensen met een handicap. Deze ontmoeting zal zeer vruchtbaar zijn.

Mijn taak als ziekenhelper begint bij de eerste seconde. Ik kom naar de Andere, ik ontdek hem zoals hij is, los van alle schema's en normen.

In alle nederigheid plaats ik mij in zijn dienst.

II) De nederigheid van Maria

Maria Onbevlekt is in mijn leven leven als ziekenhelper het voorbeeld van de nederigheid.

“Om in het rijk der hemelen binnen te gaan” zegt ons de heilige Johannes Paulus II, *“moet men zich bekeren tot de kleinheid.”*

Elke ziekenhelper staat in dienst. Het is genoeg de heilige Bernadette te beluisteren:

“Ik ben de borstel die de heilige Maagd heeft gebruikt. Wat doet men met een borstel die men niet meer nodig heeft? Men zet hem achter de deur. Dat is mijn plaats. Ik ben er goed. Ik blijf er.”

“Onze” Bernadette heeft alles gezegd. Ik ben op mijn plaats en ik blijf er.

Alle taken van de ziekenhelpers en -helpsters zijn nobel, in de Baden, in het onthaal, in de luchthaven, ook deze van de afwas en het onderhoud. Zelfs als ik werk in de schaduw en de pelgrims mij niet zien. Ik dien in het Heiligdom, ik help in zijn organisatie, tot zijn

schoonheid. Ik maak het slagen van eden bedevaart mogelijk. Ik ben op mijn plaats en ik blijf er...

“De moederlijke liefde van de Maagd Maria ontwapent alle hoogmoed” zei paus Benedictus XVI in 2008.

De heilige Paulus vraagt aan de Efesiërs de nederigheid te beoefenen (een zin die tot alle ziekenhelpers zou kunnen worden gericht).

“Ik vraag u met aandrang: leidt een leven dat beantwoordt aan de roeping die gij van God ontvangen hebt, in alle deemoed, zachtheid, in lankmoedigheid, liefdevol elkaar verdragend” (Ef 4, 1-2).

Ik voeg er nog aan toe dat onze caritas, de caritas als ziekenhelpers, altijd met de glimlach moet gepaard gaan.

Iemand respecteren dat is **aandacht schenken aan wat hij kan voelen**, eerbied en respect voor hem hebben en **zorg dragen voor hem**. Het respect voor de mens vanwege een ziekenhelper:

- hem met vreugde **verwelkomen**. Wij zijn gelukkig hem te ontmoeten, wij verwachtten hem.
- met hem in alle **kalmte** spreken, zelfs als hij zenuwachtig, paniekerig of kwaad is. Dat gebeurt ook. Wij verwelkomen zo alle geweld van de wereld...
- het is hem **nooit met geweld aanraken**, zoals hem bij de armen vastnemen of bruusk verwijderen.
- het is in hem een **broer of zus zien, een medemens**.

Deze eisen, die te maken hebben met het respect voor de persoon, zijn niet van gisteren. Om er zich van te vergewissen volstaat het te herlezen wat Mgr. Théas, bisschop van Tarbes en Lourdes, in 1969 tot de ziekenhelpers zei. Het is meer dan 50 jaar geleden:

*“Het probleem is er voor te zorgen dat de liefde primeert op alle reglementen en alle instructies... Wanneer een instructie zich opdringt, doe haar dan bekijken met naastenliefde, wat **respect voor de mensen** meebrengt... wat delicaat handelen vraagt, hoffelijkheid in de woorden en zoveel mogelijk, de glimlach die de gezichten doet open komen en vreugde in de harten legt.”*

Al deze kwaliteiten vinden hun bron in de nederigheid en ontplooiën zich in de broederlijke naastenliefde. Ja, **de naastenliefde van de ziekenhelpers moet glimlachend zijn**.

III) De voorspraak van Maria

Maria Onbevlekt is in mijn leven als ziekenhelper ten slotte ook de voorspraak.

De eerste voorspraak van Maria bij haar Zoon is ongetwijfeld in Kana:

“Zij hebben geen wijn meer.”

Eén simpele zin is voldoende. Jezus heeft het begrepen.

Sta mij een parenthese toe over de mysteries, geheimen van het licht van Pater Rupnik op de voorgevel van de Rozenkransbasiliek.

Pater Rupnik is jezuiet van Sloveense afkomst. Hij is zowel kunstenaar als theoloog, gevoed door de Oosterse iconografische traditie.

Hij heeft er voor gekozen de Bruiloft van Kana op de grote centrale toegangsdeur te plaatsen, met de Instelling van de Eucharistie erboven. Maria zit aan de zijde van haar Zoon.

Voor de kunstenaar kunnen de woorden van Maria “*Zij hebben geen wijn meer*” betekenen: “*Zij hebben geen liefde meer*”.

Er bestaan ook andere vormen van voorspraak in het Evangelie, zoals Martha en Maria die zich tot Jezus richten voor hun broer Lazarus.

“*Heer, degene die je bemint is ziek.*” Eén simpele zin is genoeg. Jezus heeft begrepen.

De ziekenhelpers zijn ook bevoorrechte voorsprekers voor de meest broze mensen. Er is de passage in het Evangelie van de “genezen lamme”, die de eerste brancardiers van de geschiedenis voorstellen (zowel in de Evangelie van Marcus en Lucas). Zij staan trouwens afgebeeld in de mozaïeken op de voorgevel van de Rozenkransbasiliek (op de eerste verdieping van de rechtse trap).

U herinnert zich zeker die personen die via het dak passeren om een zieke aan Jezus gaan presenteren

“*Toen kwamen er mannen aan, met op een draagbed iemand die verlamd was. Ze zochten een mogelijkheid om hem binnen te brengen en voor Hem neer te zetten. Maar omdat ze vanwege de menigte geen kans zagen om hem binnen te brengen, gingen ze het dak op en lieten ze hem met bed en al tussen de tegels door neer in de kring vóór Jezus*” (Lc 5, 18-19).

Voor Jezus, een taak die wij elke dag uitoefenen, door de blauwe wagentjes te plaatsen voor het altaar in de H. Pius X-basiliek of voor het altaar van de Grot of ook nog in de H. Bernadettekerk.

Maar zorg dragen voor hen die lijden beperkt zich niet tot het hen voor Jezus brengen.

Maar het mooiste moet nog komen.

“*Toen Hij hun geloof zag, zei Jezus: “Mens, je zonden zijn je vergeven.”*”

Toen Hij hun geloof zag. Jezus houdt rekening met het geloof van de begeleiders, die eerste brancardiers. Daar zien we de illustratie dat de taak van de ziekenhelpers zich niet beperkt tot

de dienst, maar verder loopt in het gebed, in onze voorspraak. Wij zijn bevoorrechte voorsprekers, wij komen tussen bij Onze Heer Jezus Christus ten gunste van de mens die wij dienen.

Wij moeten het gebed van Martha en Maria hernemen:

“Heer, degene die Je liefhebt is ziek”. Een simpele zin is genoeg. Jezus heeft het begrepen.

Natuurlijk hebben de ziekenhulpers niet het monopolie van de dienst aan de broeders en zusters die ziek zijn of een handicap dragen. Het is een dienst die komt van de genade van Lourdes. Allen worden dienaars.

Pelgrims en dienaars!

Zieken en ziekenhulpers zijn verenigd. Een tweespan. Verenigd door heel sterke banden.

De eerste keer komt hij naar Lourdes om op een appel in te gaan en te geven. Zichzelf te geven. De gratuïteit.

Maar hij komt terug omdat hij vaststelt dat hij heel wat meer ontvangt dan dat hij geeft.

Besluit:

Maria Onbevlekt leidt ons in ons leven als ziekenhelper.

Door de zuiverheid van haar hart nodigt zij ons uit altijd de blik te houden op God en heel uw leven aan Hem te onderwerpen.

Door haar nederigheid toont zij onze nodigt zij ons uit plaats, onze houding tegenover de meest broze mensen.

Door haar voorspraak herinnert zij ons aan onze opdracht als gedoopte: bidden voor de anderen.

Ja, de boodschap van Lourdes is een boodschap van liefde.

Ik wil eindigen met het slot van het gebed van onze Paus Franciscus, gericht tot Maria Onbevlekt:

*“Wij danken U, Onbevleete Moeder,
ons er aan te herinneren dat wij,
door de liefde van Jezus Christus,
niet langer slaaf van de zonde meer zijn,
maar vrij, vrij om te beminnen, vrij om te waarderen,
om elkaar als broeders te helpen, hoe verschillend we ook van elkaar zijn.
U geeft ons de zoete herinnering dat wij kinderen van God zijn,
van de Vader vol immense goedheid,
de eeuwige bron an leven, van schoonheid en van liefde. Amen.”*

HEILIGDOMMEN EN NIEUWE EVANGELISATIE

Mgr. Rino Fisichella, Voorzitter van de Pauselijke Raad voor de Nieuwe Evangelisatie

Het Heiligdom en de nieuwe evangelisatie

Lourdes, 10 februari 2020

Zodra we het woord ‘heiligdom’ of ‘bedevaartsoord’ uitspreken opent onze geest zich en vraagt hij om een vlugge historische kijk. Alleen denken aan wat we vandaag zien, zonder te denken aan de voorafgaande geschiedenis, zou kortzichtigheid zijn. De oefening is noodzakelijk, want zij voert ons naar een verantwoord handelen in de opdracht om de voorafgaande traditie levend te houden, samen met het proces om een evoluerende inhoud door te geven aan de komende generaties, nieuw geïnterpreteerd volgens de geest van de tijd.

Een historisch geheugen

Het ‘heiligdom’ verwijst naar een bijzondere cultusplaats, zoals alle godsdiensten er hebben. De eerste getuigen, zover mogelijk in het verleden, brengen ons tot 3.000 jaar voor JC. Het oude Mesopotamië had zijn heiligdommen en ook de Semitische volkeren; men kan in Fenicië en Syrië nog de ruïnes zien van de Hellenistische periode (300 jaar voor JC). Wij kunnen ook de Schrift niet in de hand nemen en namen lezen als Sichem, Silo, Béthel, Bersheba... zonder daarbij te denken aan wat zij betekenen. De eerste halte van Abraham in Kanaän is in Sichem (Gen 12, 6-7); hij houdt er halt bij “de boom van Mambre” en hij hoort er een woord van God. Het belooft hem dit land en zijn afstammelingen en daarom bouwt Abraham er een altaar. Na hem, terugkerend uit Mesopotamië, kampeert Jakob bij Sichem. Hij koopt er grond en bouwt een altaar toegewijd aan “de God van Israël”, terwijl hij er de idolen (afgodenbeelden) begraaft, als getuigenis van zijn geloofskeuze voor de ene God (Gen 35, 4). Ook Jozua zet in Sichem een grote steen recht als altaar, getuigend van het verbond tussen Jahweh en de stammen (Joz 24, 25-28). Hier werd Abimelek tot koning uitgeroepen (Rechters, 9, 6); en nog altijd op dezelfde plaats heeft Jeroboam de politieke breuk veroorzaakt (1 Kon 12, 1-19). Op dezelfde wijze brengt het heiligdom van Berseba ons naar de “waterput van de gezworen eed” (Gen 21, 23-31), toen God aan Isaak verscheen en de belofte bevestigde die Hij aan zijn vader Abraham had gedaan (Gen 26, 23-25); zijn zoon Jakob

heeft het offer aan God opgedragen en deze is aan hem verschenen (Gen 46, 1-4). Samuël zelf heeft zijn kinderen in Berseba als rechters aangesteld (1 Sam 8, 1-2), als gedachtenis aan wat hijzelf voor heel Israël had gedaan.

Deze voorbeelden in het kort getuigen alleen maar van de lange traditie van de heiligdommen en van de heilsgeschiedenis die zij toelaat te kennen. Wat nochtans treft is het feit dat deze sacrale plaatsen niet door de mensen zijn gekozen, maar eerder verwijzen naar een handelen van God, een goddelijke mededeling die door een aanbiddende daad wordt gevolgd. Deze historische dimensie laat ons een belangrijke les trekken voor het pastorale handelen: God komt eerst in het leven van de Kerk en in ons persoonlijk leven. Het is God die de plek kiest én de tijd én wat er nodig is om zich te openbaren en te doen kennen. Aan ons blijft alleen de stilte van het luisteren over om dat woord en de tekenen die er bij horen te bevorderen en uit te leggen, opdat zij instrument van heil kunnen worden.

God heeft dus de weg gekozen om bij zijn volk te blijven. Zijn *sacramentele* aanwezigheid wordt betekend door de de uitverkiezing van zijn volk waarin hij zijn plaats inneemt. Kortweg, er is een plaats die het teken wordt dat God zijn “rust” vindt midden zijn volk en dat hij daar wil leven. Een plek die “gewenst” is, en door God “gewenst” is. In deze context zou men gemakkelijk de mooie uitspraak van Augustinus andersom kunnen lezen, wanneer hij in het begin van zijn Belijdenissen schrijft: “U hebt ons voor Uzelf geschapen, en ons hart is onrustig tot het in U rust vindt”. Het is alsof het hart van God onrustig was tot het rust vindt onder ons, wetend dat zijn rust en zijn leven met ons bron zijn van sereniteit en van vrede voor de mensheid.

Daarom is dus de heilsgeschiedenis met heiligdommen bezaaid. Deze wegduwen naar de rand van de theologie en van de pastoraal, alsof het om een vervelend bijvoegsel gaat, doet geen recht aan hun aard en aan de rol die zij hebben gespeeld en tot in onze dagen blijven spelen. De heiligdommen zijn nog altijd met zin beladen, want zij actualiseren de geschiedenis van het volk, de cultuur en de religieuze identiteit van hele generaties.

Dat alles laat ons toe niet toe te geven aan een verouderd en anachronistisch triomfalisme, maar vraagt om een serieuze bezinning die de toekomst kan voorbereiden, met de verschillende uitdagingen die niet nalaten ons pastoraal handelen uit te dagen.

De gedachtenis aan God te midden van zijn volk

Wij hebben een grote vijand die voortdurend let op onze kleinste daden, onze gevoelens en onze gedachten: dat is het vergeten. Benomen door de gehaastheid van onze tijd en de duizenden zorgen die onze dag aantasten, vergeten wij wat we kennen als belangrijk en essentieel. De tekenen doen ons opnieuw denken aan de betekenis die zij insluiten en ons verplichten tot niet vergeten. Het is gemakkelijk om de aanwezigheid na te gaan van de tekenen in het leven van de mensen; het volstaat te denken aan de ring aan de linker ringvinger om het echtpaar te doen denken aan de belofte van trouw en eeuwige liefde die zij hebben gedaan op de dag van hun huwelijk. Het leven van elke mens zit vol met zulke tekenen, het ene al wat zichtbaarder dan het andere, maar allemaal verwijzend naar een dieperliggende betekenis.

Het heiligdom is een *teken*. Het komt ons tegemoet om het vergeten uit te dagen en onze geesten blijvend terug te voeren naar de gedachtenis aan God en zijn aanwezigheid onder ons. Maar het moment is gekomen om toch wat verheldering in te brengen. Opdat een sacrale plek als 'heiligdom' wordt erkend, moet het een bedevaartbestemming hebben. Het is de aanwezigheid van de pelgrim die de aard van het heiligdom bepaalt. Het is niet bijkomstig zich hier te herinneren dat een semantische afleiding van het Latijnse sanctuarium ook de relieken erkent en de verbanden die ze hebben aangeraakt. Het heiligdom richt zich dus meer en meer op als de bestemming van de pelgrim die komt bidden op het graf van een heilige, waar de aanwezigheid van een buitengewoon gebeuren is bevestigd, opdat hij in zijn pleidooi kan vervuld worden (zijn gebeden beantwoord).

Het is in die zin dat het heiligdom een teken van *hoop* is. Het wordt de plek waar de wens van hen die hongeren en dorsten naar de genade toegang krijgen, en verwelkomd worden om Gods medelijden af te smeken. Wij gaan niet naar een heiligdom om God te verplichten onze wil te doen, maar om te leren bidden dat alles volgens zijn wil mag vervuld worden. Het is, zo u wilt, de prijs die moet betaald worden opdat uw gebed wordt gehoord. Zoals wij zo vaak opgesloten zitten in ons kleine wereldje, kunnen wij niet verder zien dan onszelf en van onze tegengestelde wensen. Pelgrim in een heiligdom zijn is als leren uit zichzelf treden om de genade te ontmoeten die zich transformeert. Daar is het dat het hart zich echt opent voor de christelijke hoop. Want het is immers het volle vertrouwen en de onwrikbare zekerheid dat God altijd en alleen ons welzijn wenst. De dorst naar God die de pelgrim aanzet om op weg te gaan opent zich voor zijn wil, die voedsel wordt om de weg te hernemen doorheen de kronkelende gebeurtenissen van het leven.

Een horizon van gemeenschappelijk engagement

De verbrokkeling waar de cultuur van onze tijd het slachtoffer is, moet worden overwonnen. Een gemeenschappelijk en deelnemend engagement voorstellen verwijst helemaal niet naar een tendens om te zeggen wie wel en wie niet tot de Kerk van Christus kan behoren. Integendeel, het kan een efficiënt teken worden van de aanwezigheid van de Geest, die nooit ophoudt nieuwe wegen aan te duiden, zodat het Evangelie geen enkele belemmering kent.

De woorden van Gabriël Marcel in zijn bekendste boek, *Homo viator*, laten toe een gemeenschappelijke sokkel te bieden, die verder gaat dan de eenvoudige religieuze ervaring. Als grote filosoof schreef hij in volle Tweede Wereldoorlog: “Een stabiele aardse orde kan alleen worden gebouwd indien de mens een scherp bewustzijn bewaart van zijn rondtrekkend bestaan; dat wil zeggen dat hij voortdurend onderstreept dat hij een moeilijke weg moet openen tussen de zwevende brokken van een gebroken universum, en die hem aan alle zijden lijkt te ontsnappen.” De op de toekomst gerichte

visie van de Franse filosoof anticipeert op veel manieren de situatie van grote verbrokkeling die vandaag wordt beleefd.

Anderzijds is er de apostel Paulus die met kracht benadrukt dat het Woord van God “loopt” (2 Tess 3, 1) en daarom kunnen de leerlingen geen enkele vermoeidheid als verkondigers van het Evangelie kennen. De boodschappen komende van onze heiligdommen zijn in feit de bevoorrechte getuigen van de taak die wij op pastoraal vlak hebben. Ons van dat doel verwijderen zou ons niet langer toelaten de herinnering levend te houden aan wat het heiligdom deed ontstaan en wat ons volk met zijn aanwezigheid dagelijks beleeft. Kortom, *de evangelisatie is geen marginaal gebeuren in de pastoraal van de heiligdommen, maar het eerste doel*. De pelgrims helpen opnieuw de zin ontdekken van het leerling zijn is hetzelfde als het engagement in de evangelisatie ondersteunen, want de ontmoeting met de Heer kan aan niemand anders worden uitbesteed. Indien wij iets dringend voor vandaag moeten duidelijk maken, dan is het ongetwijfeld het volledige herstellen van ons trouw enthousiasme voor de zending. Het is geen geheim dat de de zin voor de missie steeds zwakker wordt, tot het verdwijnen toe, zozeer dat men niet langer de verantwoordelijkheid voelt voor de overdracht van het geloof, zelfs niet in de schoot van de christelijke familie.

Het gaat dus niet om te adopteren strategieën, maar om het verwerven van een nieuwe mentaliteit, opdat de identiteit van de gelovige geen slachtoffer zou zijn van het individualisme, het gevoel van toebehoren aan een gemeenschap verliest en daarmee ook het kerkelijk leven. De oproep van paus Franciscus mag niet in dovemansoren vallen, wanneer hij schrijft: “Als men pastoraal werk wil doen in een missionaire gezindheid, die zonder uitzondering daadwerkelijk op iedereen is gericht, zonder uitsluiting, dan spitst de verkondiging zich toe op het wezenlijke, op wat schoner, groter, aantrekkelijker en tegelijkertijd noodzakelijker is. Wat men aanbiedt wordt eenvoudiger, zonder dat het daarbij aan diepte en waarheid inboet, het wordt overtuigender en helderder” (EG 35).

Het is gemakkelijk na te gaan hoe deze symbiose tussen evangelisatie en pastoraal handelen in de heiligdommen gebeurt. De interpretatieve horizon volgend van paus

Franciscus maakt het heiligdom allereerst duidelijk hoezeer het Evangelie werd geïncultureerd in een bijzondere context. Dat betekent allereerst in welke mate het gedane werk van de evangelisatie zich een plaats heeft verworven in de cultuur van een volk en de nieuwheid van het Evangelie heeft getoond. Het volstaat te denken aan de gebruikte taal voor hen die aan de ziener verschijnen, om het eerste element van de gedane inculturatie te begrijpen. De gebruikte taal bij de verschijning, zoals ook de gestelde tekenen, herinnerend aan de profetische waarde die ze verbergen, maken de intrede in de cultuur van het volk en het verlangen er door begrepen te worden duidelijk.

Het is voor mij hier gemakkelijk het voorbeeld van Bernadette te citeren waar, tijdens de gesprekken de Maagd Maria zich tot haar in het Occitan (Bigourdan) richt: “Que soy era Immaculada Counceptiou”, “Ik ben de Onbevleete Ontvangenis”. Daar in de 19^e eeuw het Occitaans de meest verspreide taal was en men het Frans vooral gebruikt in de stad en bij de hoge burgerij, moest de Maagd Maria zich incultureren en had zij geen andere keuze dan zich in het dialect tot de jonge herderin te richten.

Deze dimensie is fundamenteel voor de nieuwe evangelisatie. Zij schrijft zich in, in een bijzondere culturele context en in kerkelijke tradities die het waard zijn vermeld te worden, opdat de evangelisatie zelf niet onbegrepen zou zijn. Het klopt dat wij vandaag een proces van mondialisering meemaken die lijkt alles te plannen en te homologeren; nochtans realiseert de nieuwe evangelisatie zich langs zijn eigen originaliteit, want zij is geroepen om de culturele en kerkelijke context die zij moet bezielen, te respecteren.

Een tweede element duikt op uit het onderricht van Evangelii Gaudium (De vreugde van het Evangelie): “Om deze realiteit te begrijpen, moeten we ze benaderen met de blik van de Goede Herder die niet wil oordelen, maar liefhebben. Het is slechts vanuit een affectieve connaturaliteit die de liefde haar schenkt, dat we het theologale leven kunnen waarderen dat aanwezig is in de vroomheid van de christelijke volkeren, in het bijzonder in de armen. Ik denk aan het rotsvast geloof van moeders die aan het bed van hun ziek kind de Rozenkrans bidden, ook al kennen ze amper de artikelen van het Credo of aan al die handelingen vol hoop die uitgedrukt worden bij het aansteken van een

kaars in een gezin waar om de hulp van Maria wordt gevraagd, of aan het met een diepe liefde opkijken naar de gekruisigde Christus. Wie houdt van het heilige volk dat trouw is aan God, kan deze handelingen niet alleen zien als een natuurlijke zoektocht naar het goddelijke. Het gaat om veruiterlijkingen van een theologaal leven, bezield door de werking van de Heilige Geest die in onze harten is uitgestort” (EG 125).

Het citaat verwijst naar de dagelijkse ervaring in onze heiligdommen: weten dat wij geroepen zijn om het eenvoudige gebed van ons volk te ondersteunen en het meer conform te maken aan het Woord van God. De nieuwe evangelisatie is daarenboven ook een geboden kans aan de Kerk om haar geloof in de verrezen Heer te vernieuwen, en bij de gelovigen het verlangen op te wekken om te delen in de vreugde van de verrijzenis. De aankondiging van Pasen loopt uit op een dankzegging, want God heeft zijn belofte vervuld. Getuige zijn van de verrijzenis impliceert de ijver die de eerste leerlingen bezielde en die zich in Petrus laat zien: “En wat ons betreft, wij kunnen niet niet spreken” (zie Hand 4, 20). De kracht van de ontmoeting met Christus is zo dat de leerling waarlijk getuige wordt van een uniek feit dat niet kan opgesloten blijven binnen de muren van een huis of in het geheim van het hart. Pasen leidt naar Pinksteren en verplicht de poorten wijd open te zetten om het Evangelie te verkondigen voor allen die wachten op de vervulde Blijde Boodschap van het heil. Het is door de wijze waarop onze heiligdommen een geprivilegieerde plek worden voor de evangelisatie dat de aard zelf van hun manifestatie kan begrepen worden.

Ik denk ten eerste in het bijzonder aan de manier om de pelgrim te begeleiden naar de herontdekking van zijn geloofsbelijdenis. De geloofsbelijdenis is een daad die aan het doopsel doet denken en aan de keuze om in de Kerk te treden. De twee geloofsuitdrukkingen leiden naar de verificatie van de gelovende identiteit en het gevoel van behoren tot een gemeenschap. Deze dimensie weerspiegelt zich vooral door de bedevaart. In een tijd als de onze, waar iedereen op reis gaat, de zin van de bedevaart doen ontdekken, is een gunstige gelegenheid tot evangelisatie. De mens van vandaag is heel onrustig en heeft er nood aan dat men hem herinnert aan de zin van de stilte, van de vermoeidheid, van het stappen, van het gesprek met hen die dezelfde weg gaan, van de

blik op hen die lijden, van de hoop, van de liefde... kortom de zin van het leven is niet vreemd aan het werk van de evangelisatie, maar is er de essentie van.

De middelen vinden om aan hen die het heiligdom zijn komen bezoeken te doen ontdekken dat de weg die ze zijn gegaan een “bedevaart” was. Dat wordt dus een directe vorm van evangelisatie, want zij laat toe aspecten van het geloof te belichten die vaak als evident of algemeen gekend worden gegeven. Het gebed van de Psalmen die verwijzen naar de bedevaart van de oude Israëliet naar de tempel van de Heer kan helpen. Er voor zorgen dat de Psalmen 120 tot 134 (de bedevaartpsalmen) een instrument worden voor het persoonlijk gebed en de catechese, is een ongelooflijk grote kans voor onze heiligdommen. Zoals wij wel weten hebben deze Psalmen de pelgrim begeleid om te ontdekken dat zijn opgang naar de tempel zeker was om God te “zien”, daar waar Hij beslist had om te wonen; maar deze visie is voorbijgestreefd want de Psalmen gaven vooral het bevel aan de pelgrim door God “gezien” te worden. Ook vandaag is het nog het doel van de bedevaart naar het heiligdom: door de Heer gezien worden, onder de blik van Maria zijn; zeker zijn van zo een persoonlijke en intieme relatie dat hij zich begrepen en getroost voelt, opdat hij, bij zijn terugkeer langs dezelfde weg, er van overtuigd is gehoord te zijn geweest. Het persoonlijk gebed van de pelgrims voeden met het gebed dat in het psalmboek is gecondenseerd, of langs de vele andere gebeden die de Bijbelse traditie volgen, is een grote hulp die de heiligdommen kunnen aanbieden, om de geloofsreis en het persoonlijk gebed te begeleiden.

De traditie

De dimensie van de *traditie* is ook een fundamenteel element voor onze heiligdommen. De pelgrim de kans geven de geschiedenis van het heiligdom te kennen, zijn toegang tot het mysterie van God te bevorderen, is een noodzakelijk en zeer essentieel handelen. Tonen hoezeer de boodschap van het heiligdom conform is aan de kern van het Evangelie is onmisbaar, opdat niemand zou vervallen in een vorm van scheel kijken naar het geloof. Christus als centrum van het geloof mag nooit opzij geschoven worden. Alles in onze heiligdommen moet het centrum tonen naar waar wij op weg zijn en

waaruit de volle betekenis opspringt. Het is niet altijd gemakkelijk, maar het is een engagement in de evangelisatie die ons toelaat de wil van God te begrijpen.

Daarenboven leeft de evangelisatie in de liturgie, die het gebed is van heel het heilig volk van God. De viering van het sacrament van boete en verzoening vereist een bijzondere aandacht, want de pelgrims zijn bezield door een sterk gevoel van bekering. Men is niet zomaar penitent en evenmin biechtvader. Vaak heeft een klerikaal standpunt de neiging het accent alleen op de eerste term te leggen en is de tweede vanzelfsprekend. Van een andere kant hebben de nood aan een sterk verstaan van wat wordt gevierd. Natuurlijk heeft de pelgrim een zekere tijd nodig om zijn leven te overschouwen en alleen voor God te verschijnen. De biechtvader moet zich van die weg bewust zijn en weten dat, wanneer hij naar de biechtstoel gaat, hijzelf ook vergeven zondaar is. De barmhartigheid is geen woord tussen vele andere die men in de biechtstoel van een heiligdom kan horen, maar is het hart zelf van elke viering. De barmhartigheid wordt dan een dankzegging die, vertrekkend van de biechtvader, de penitent omvormt, hem zelf barmhartig maakt. Het is geen retoriek, maar een boodschap van evangelisatie die in het hart en de geest van de pelgrims binnendringt, waardoor zij de vreugde van het christen zijn terugvinden.

Op dezelfde wijze voor de viering van de Eucharistie, waar een prominente rol is weggelegd voor de homilie, langs waar God zelf het hart en de geest raken van hen die het woord van de priester horen. Zoals paus Franciscus het ons herinnert: “De predikant heeft de mooie en moeilijke opdracht harten samen te brengen die elkaar beminnen: het hart van de Heer en de harten van zijn volk. De dialoog tussen God en zijn volk versterkt nog het Verbond dat er tussen hen bestaat en versterkt de band van de caritas. Tijdens de homilie luisteren de gelovigen in stilte met hun hart naar Hem die tot hen spreekt. De Heer en zijn volk spreken rechtstreeks met elkaar op talloze wijzen zonder bemiddeling. Nochtans willen mensen dat iemand in de homilie instrument is om hun gevoelens uit te drukken, opdat iedereen vervolgens zelf kan kiezen hoe hij of zij het gesprek voortzet” (LG 143).

Opdat de homilie zijn doel bereikt moeten de priesters vertrouwd zijn met het Woord van God zonder verwaande improvisatoren te worden. Omdat een homilie in onze heiligdommen juist gemaakt is voor telkens een andere gemeenschap, vraagt zij om een grote voorbereiding en wordt ze een niet te onderwaarden uitdaging. De woorden van de priester kunnen zeker de harten raken van hen die nostalgisch zijn naar God en echt bereid zijn om te luisteren.

Het sacrale lied is niet bijkomstig in de vieringen van de heiligdommen. Vooral in de internationale heiligdommen draagt de mogelijkheid om muziek en liederen te vinden, waaraan iedereen kan deelnemen, sterk bij om het behoren tot een gemeenschap die niet begrensd is door de grenzen van een natie te laten voelen, want zij kan zich uitdrukken in een universele taal, zoals de muziek dat zo goed kan. Het lied is de kans om de Heer te loven en gevoelens op te roepen die gekleurd blijven door de ervaring van het beleefde geloof. Het geloof is de capaciteit stem te geven aan de vreugde en de pijn, de troost en het verlangen te herbeginnen. Daarom maakt de dimensie van het populaire lied dat de pelgrims zich thuis voelen en gevoed worden door deze religiositeit die zij onbewust in zich meedragen, maar die nog een sterk gebed is dat opstijgt naar het altaar van de Heer.

De evangelisatie voedt zich aan de caritas. “Wanneer wij in het diepst van onszelf geraakt worden door het leed van de ander, krijgt de oproep om te luisteren naar de noodkreet van de armen gestalte” (EG 193). Met die eenvoudige uitdrukking legt de paus de klemtoon op het hart zelf van de zending van de heiligdommen: een geprivilegieerde ruimte zijn voor de armen. “Voor de Kerk is de optie voor de armen een theologische categorie, eerder dan een culturele, sociologische, politieke of filosofische optie. God schenkt aan hen “zijn eerste barmhartigheid”. Deze goddelijke voorkeur heeft zijn gevolgen voor het geloofsleven van alle christenen, geroepen “om dezelfde gezindheid te hebben die was in Jezus Christus” (Fil 2,5).

Door deze geïnspireerd heeft de Kerk *een optie voor de armen* gehoord als een speciale prioritaire vorm in de praktijk van de christelijke caritas, waarvan heel de traditie van de Kerk getuigt”. (...) Naast het deelnemen aan de *sensus fidei* kennen zij door hun eigen

lijden de lijdende Christus. Het is nodig dat wij ons allen door hen laten evangeliseren. De nieuwe evangelisatie is een uitnodiging om de heilvolle kracht te erkennen van hun bestaan, en deze te plaatsen in het hart van de Kerk onderweg. Wij zijn geroepen om in hen Christus te ontdekken, onze stem te lenen voor hun problemen, maar ook hun vrienden te zijn, hen te beluisteren, te begrijpen en de mysterieuze wijsheid te ontvangen die God ons langs hen wil mededelen.

Ons engagement bestaat niet uitsluitend uit acties en programma's voor promotie en bijstand; wat de Geest opwekt is geen overlopend vat van actie, maar voor alles *aandacht* voor de andere die hij "als één met hem" beschouwt. Deze liefdevolle aandacht is het begin van een waarachtige zorg voor zijn mens zijn, en van daaruit effectief zijn welzijn te willen zoeken. Dat vraagt dat we de arme naar waarde schatten vanuit zijn eigen goedheid, met zijn manier van zijn, zijn cultuur en zijn manier om het geloof te beleven. Echte liefde is altijd contemplatief, zij laat ons de andere te dienen, niet uit noodzaak, niet uit ijdelheid, maar omdat hij mooi is, verder kijkend dat het uiterlijke (...) Daar deze Apostolische brief zich richt tot de leden van de katholieke Kerk, wil ik met pijn in het hart zeggen dat de ergste discriminatie waaronder de armen lijden deze is van het tekort aan geestelijke aandacht. De immens overgrote meerderheid van de armen staat bijzonder open voor het geloof; zij hebben God nodig en wij kunnen het aanbieden van zijn vriendschap, zijn zegen, zijn Woord, de viering van de sacramenten en het voorstel van een weg van groei en volwassen worden in het geloof niet verwaarlozen. De voorkeursoptie voor de armen moet zich vooral vertalen in een geprivilegieerde en prioritaire religieuze aandacht (EG 198-200).

Spiritualiteit van de terugkeer

Vanuit het heiligdom keren we naar het dagelijkse leven terug. Het is de horizon waarop de evangelisatie zijn pastorale aandacht moet concentreren. Het heiligdom is natuurlijk het doel dat de pelgrim wil bereiken. Maar de verantwoordelijke van het heiligdom kan toch niet ontsnappen aan het feit dat de pelgrim helpen naar huis terug te keren de echte bedevaart moet zijn. In de mate dat u hen kunt ontvangen en het getuigenis van geloof en gebed kunt brengen, kunt u ook de pelgrim begeleiden op zijn terugweg naar het

dagelijks leven, versterkt door de ervaring van de beleefde genade. Anderzijds is de evangelisatie geen parenthese in het leven van de gelovige, maar een levenskeuze. “Ik ben een zending op deze aarde en daarom ben ik in deze wereld” (EG 273). De herontdekking van een appel voor het hele leven is het doel waarin het pastoraal engagement niet kan of mag in dit historisch moment mislukken. Evangelieverkondiger zijn is geen aanhangsel of een van de zovele activiteiten van de christen, maar zijn eigen identiteit.

Er is geen alternatief, als het heiligdom heeft geëvangéliseerd, wordt de pelgrim ook evangelisator. In die zin zou men misschien kunnen denken aan de wijze waarop onze vieringen de terugkeer naar huis en naar het dagelijks leven voorbereiden. Op die manier zou het heiligdom zijn taak ten volle hebben vervuld, want de pelgrim begrijpt hoezeer zijn verblijf in het heiligdom een vruchtbare en efficiënte etappe is voor het dagelijks leven in de gemeenschap en in de wereld.

Het is echt langs het gebed en het naar elkaar luisteren dat wij elkaar beter zullen kennen en de wegen kunnen openen die het engagement bevorderen voor de nieuwe evangelisatie bij ons volk. Het is een dienst die wij allen samen aan de Kerk bewijzen opdat, langs de heiligdommen, zij altijd een levend teken van de liefde van God zal zijn voor de mannen en de vrouwen van onze tijd.

✠ Rino Fisichella